

KOOSKÕLASTUSTABEL

Kooskõlastaja/arvamuse andja	Märkus	Märkusega arvestamine või mitteamvestamine ning selle põhjendus ja selgitus
Rakenduskõrgkoolide Rektorate Nõukogu	<p>7) paragrahvi 16 täiendatakse lõikega 62 järgmises sõnastuses: „(62) Käesoleva paragrahvi lõike 6 punktis 32 nimetatud eksmatrikuleerimiseks ei loeta üliõpilase omal soovil kõrgkoolist väljaarvamist vastuvõtuaasta õppetöö esimese 14 kalendripäeva jooksul.“;</p> <p>Ettepanek: Soovitame kaaluda sätte rakendamist tagasiulatuvalt alates 2025/2026. õppeaastast. Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (§ 14) kohaselt on see põhimõtteliselt võimalik. See tooks põhjendatult kaasa üliõpilaste õiguste laienemise ja vabaduse suurenemise.</p> <p>12) paragrahvi 37 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(2) Kõrghariduse kvaliteedi hindamist korraldab ja teeb rahvusvahelistest põhimõtetest lähtudes Haridus- ja Noorteameti koosseisus kuuluv sõltumatu ja iseseisev kõrghariduse kvaliteedi hindamise ülesandeid täitev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi kõrghariduse kvaliteediagentuur).“;</p> <p>13) paragrahvi 37 täiendatakse lõigetega 2¹–2² järgmises sõnastuses: „(2¹) Kõrghariduse kvaliteediagentuur kuulub Euroopa</p>	<p>Arvestatud. Rakendussättega nähakse ette tagasiulatuvalt kohaldamine, et esimese 30 päeva jooksul toimunud eksmatrikuleerimist ei arvestata eksmatrikuleerimiste hulka ka enne seaduse jõustumist eksmatrikuleeritud isikute puhul. See annab viimase kahe aasta jooksul varakult eksmatrikuleeritud isikutele võimaluse uuesti kõrgharidusõppesse kandideerida</p> <p>Arvestatud. Eelnõu sõnastust muudetud. Läbivalt on eelnõus termini kasutamist muudetud ja senise „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ asemel kasutatakse sõna „kvaliteediagentuur“.</p>

	<p>kvaliteediagentuuride registrisse EQAR (The European Quality Assurance Register for Higher Education).</p> <p>(2²) Kõrghariduse kvaliteediagentuuri tegevust suunab kuratoorium, mille koosseisu nimetavad oma esindajad kvaliteediagentuuri põhiülesannetega seotud huvirühmad, sh üliõpilased. Kuratooriumi koosseisus on kuni 11 liiget ning selle koosseisu kinnitab valdkonna eest vastutav minister neljaks aastaks arvestusega, et ühest asutusest või organisatsioonist ei kuulu kuratooriumisse rohkem kui 2 liiget.“;</p> <p>Ettepanek: Leiname, et termini „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ kasutamine on eksitav. Selguse ja järjepidevuse huvides soovitame kasutada läbivalt agentuuri ametlikku nimetust „Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur“ või selle ametlikku lühendit „HAKA“. See aitaks vältida olukorda, kus paralleelselt on kasutusel justkui kaks erinevat nimetust, mis võib tekitada segadust nii Eesti-siseselt kui ka rahvusvahelisel tasandil. Järjepidev ametliku nime kasutus looks selgema kuvandi ning aitaks tagada, et ka lühend HAKA oleks kõrgharidusruumis tegutsevatele inimestele äratuntav ja arusaadav.</p>	
	<p>14) paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses: „(3¹) Kuratooriumi ja kõrghariduse hindamisinõukogu ülesanded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;</p> <p>Ettepanek: Leiname, et kuigi kuratooriumi koosseisu kinnitab minister, peaks kõrghariduse hindamisinõukogu ülesannete kinnitamine jääma kuratooriumi pädevusse, järgides senist praktikat.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Seadusega kehtestatakse volitusnorm ministrile hindamisinõukogu ülesannete kinnitamiseks. Ülesanded kinnitatakse määruse tasandil ning kuratooriumil on võimalus määruse eelnõule oma sisend anda.</p>
	<p>Ühtlasi juhime tähelepanu RKRNi 9.04.2025 saadetud pöördumisele, milles tehti ettepanek muuta KHaS § 9 lg 1 ja § 11 lg 1 p 1. Pöördumises soovitati kaotada piirangud, millega rakenduskõrgkool võib magistriõpet korraldada õppekava ulatuses ning tehti ettepanek siduda magistriõppe läbiviimine</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Rakenduskõrgkooli põhitegevus on rakenduskõrgharidusõppe pakkumine ning magistriõppekava avamine on pigem erandlik ja vajab seetõttu ka eraldi hindamist. HTM on</p>

	<p>rakenduskõrgkoolis magistriõppe läbiviimise õiguse ning õppekavagrupiga. Oleme tänulikud edasise arutelu eest antud teemal.</p>	<p>sel teemal RKRN-iga ka kohtunud ja täiendavaid selgitusi jaganud.</p>
<p>Tallinna Tervishoiu Kõrgkool</p>	<p>Toetame üldist eesmärki suurendada kõrgharidusõppe paindlikkust ja õppimisvõimaluste mitmekesisust, sh töötavatele inimestele suunatud lühema kestusega magistriõppekavade arendamist. Peame siiski vajalikuks juhtida tähelepanu olulisele teemale, mis tuleneb § 12 lõike 2 kavandatavast sõnastusest ning mõjutab otseselt terviseteaduse valdkonna õppekavu, eelkõige õenduse õppekavasid.</p> <p>Praegu kehtiv süsteem, mille alusel rakenduskõrgharidusõpe (210 EAP, nominaalkestus 3,5 aastat) lõpeb bakalaureusekraadiga ja sellele järgneb 90 EAP mahuga magistriõpe (nominaalkestus 1,5 aastat), tagab kokku 300 EAP ehk vastab Bologna protsessi 3+2 raamistikule. Kavandatud muudatus § 12 lg 2 sõnastusse looks olukorra, kus alla 120 EAP mahuga magistriõppesse astumisel peab bakalaureuseõppe nominaalkestus olema vähemalt 4 aastat või peab lisaks olema tõendatud kolmeaastane töökogemus või täienduskoolitus.</p> <p>Selline nõue seab ebasoodsasse olukorda õppekavad, mis on tunnustatud ja Bologna nõuetega kooskõlas, kuid mille esimese astme nominaalkestus on 3,5 aastat (210 EAP). Kavandatud muudatus tähendaks, et Eestis sama õppekavatee läbinud isikud ei saaks jätkata ilma lisatingimusega magistriõppes.</p> <p>Õenduse rakenduskõrgharidusõpe on Eestis reguleeritud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga 2005/36/EÜ ning selle muutmise direktiiviga 2013/55/EL, mis sätestab õe kutse omandamiseks minimaalse kestuse ja õppe mahu. Eesti 210 EAP mahuga õpe vastab nimetatud nõuetele. Sellest lähtuv 90 EAP</p>	<p>Arvestatud. Vastuvõtutingimuste kehtestamist alla 120 EAP õppekavadel seaduse tasandil ei reguleerita ja selle osas on eelnõu teksti muudetud.</p>

	<p>mahuga magistriõpe loob võimaluse arendada edasi erialaseid pädevusi ja toetada tervishoiusüsteemi tööjõuvajadust. Kavandatav muudatus toob kaasa selle, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • magistriõppe jätkamise võimalused muutuvad piiratumaks või sõltuvad lisatingimustest (töökogemus, täienduskoolitus), mis ei ole alati põhjendatud, mõõdetavad ega seotud õpiväljunditega; • väheneks õppijate arv magistriõppes, mis omakorda mõjutaks eriala arengut ja teadus- ning arendustegevuse järelkasvu. 	
	<p>Et tagada nii kavandatud muudatuse eesmärk – õppimisvõimaluste mitmekesistamine – kui ka olemasolevate terviseteaduse ja õenduse õppekavade järjepidevus, teeme ettepaneku täiendada § 12 lõike 2 sõnastust näiteks järgmiselt:</p> <p>„(2) Magistriõppesse, mille maht on 120 ainepunkti, on õigus kandideerida isikul, kellel on bakalaureusekraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Magistriõppesse, mille maht on vähem kui 120 ainepunkti, on õigus kandideerida isikul, kellel on bakalaureusekraad vähemalt 4-aastase nominaalkestusega õppekaval või sellele vastav kvalifikatsioon või kelle esimese astme õpe koos teise astme õppega moodustab vähemalt 300 ainepunkti. Samuti on kandideerimisõigus isikul, kellel on eelnev magistrikraad või kellel on vähemalt 3-aastane erialane töökogemus või varasem täienduskoolitus, mida saab arvestada § 15 lõike 5 alusel kõrgkooli kehtestatud korra alusel.“</p> <p>Selline sõnastus:</p> <p>säilitab kavandatud muudatuse eesmärgi ja paindlikkuse;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tagab ühtlasi, et Bologna raamistikuga kooskõlas olevad õppekavad ei satuks diskrimineerivasse olukorda; 	<p>Arvestatud.</p> <p>Vastuvõtutingimuste kehtestamist alla 120 EAP õppekavadel seaduse tasandil ei reguleerita.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> väldib olukorda, kus Eesti tervisevaldkonna rakenduskõrghariduse lõpetajad peavad magistriõppesse sisenemiseks täitma lisatingimusi. <p>Lisaks soovime lisada, et eelnõu vajaks täiendusi, et tagada terviklik ja tasakaalustatud lahendus kogu farmaatsiahariduse süsteemile.</p>	
	<p>Farmatseudiõppe roll ja jätkusuutlikkus</p> <p>Eelnõu keskendub Tartu Ülikooli proviisoriõppe reformile, kuid ei arvesta piisavalt Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli farmatseudiõppe strateegilist tähtsust. Farmatseudiõpe valmistab ette spetsialiste esmatasandi tervishoidu, kelle pädevused on olulised ravimialases nõustamises, tervisenäitajate mõõtmisel ja ekstemporaalsete ravimite valmistamisel. Farmatseutide koolituse marginaliseerimine või vähendamine suurendaks tööjõupuudust apteekides, eriti maapiirkondades.</p>	<p>Teadmiseks võetud</p> <p>ja info edastatud Sotsiaalministeeriumile.</p>
	<p>Üleminek proviisori magistriõppesse</p> <p>Seaduseelnõus ei ole sätestatud, kas Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli farmatseudi rakenduskõrghariduse lõpetajad saavad jätkata õpinguid proviisori magistriõppes. See loob ebakindlust õppuritele ja tööandjatele. Vajalik on lisada seadusesse või seletuskirja säte, mis tagab lõpetajatele selge ja õiguspärase tee magistriõppesse.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirjas on välja toodud, et Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli farmatseudi õppekava lõpetajatel peab olema võimalik jätkata proviisorõppes.</p>
	<p>Mõistete selgus</p> <p>Eelnõus kasutatakse läbisegi mõisteid „ravimiteadlane“, „proviisor“, „farmatseut“ ja „ravimiarendaja“. See tekitab segadust nii õppuritele kui ka tööandjatele. Terminid tuleb täpselt määratleda, lähtudes kutsestandarditest.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõus mõisteid ei ole kasutatud. Seletuskirja täiendatud. Mõistete määratlemine ja sisustamine on Sotsiaalministeeriumi pädevuses ning selleks on valmistatud nende poolt ette ka proviisorõppe raamnõuete muudatus, mis peaks jõustuma märtsis 2026. a.</p>
	<p>Kooskõla arengudokumentidega</p>	<p>Teadmiseks võetud</p> <p>ja edastatud info Sotsiaalministeeriumile.</p>

	<p>Eelnõu ei arvesta piisavalt riiklike ja Euroopa arengudokumentidega (Ravimipoliitika 2030, Rahvastiku tervise arengukava 2020–2030, PGEU Vision for Community Pharmacy 2030), mis rõhutavad kogukonnaapteekide ja esmatasandi tervishoiu rolli. Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli farmatseudiõpe vastab otseselt nendele suundadele.</p> <p>Leiame, et eelnõu tuleb täiendada järgmiselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kinnitada farmatseudiõppe strateegiline roll Eesti tervishoiusüsteemis; • tagada Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli lõpetajatele võimalus jätkata proviisori magistriõppes; • ühtlustada ja täpsustada mõisted proviisor, farmatseut ja ravimiteadlane; • siduda muudatused riiklike ja Euroopa tervishoiu arengusuundadega. 	
	<p>Märkus seletuskirjas esitatud faktide kohta: (Lk 8) Vastuvõetute arvud Tartu Ülikooli proviisoriõppes on olnud samas suurusjärgus Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli farmatseudi õppekavale vastuvõetutega. TÜ lõpetajate langustrendi ühe põhjuseks on nimetatud gümnaasiumilõpetajate vähest teadlikkust proviisori kui ravimiteadlase eriala pädevusest ja sellest, kuidas see pädevus erineb farmatseudi kutse saanu teadmistest ja oskustest. Siiski ei saa lõpetajate arvu vähenemist põhjendada üksnes eriala mittedobivuse või teadlikkuse puudumisega — väljalangevust võivad mõjutada ka õppekava mahukus ja keerukus, töökoormus õpingute kõrvalt, õppekeskkonna toetavus ning tudengite ootused tulevase tööturu ja sissetuleku suhtes. Samuti tuleb arvestada, et Eestis on proviisori elukutsel pikk ajalugu ning mõiste „proviisor“ on ühiskonnas olnud kasutusel ja tuntud aastakümneid. Seetõttu ei ole tõenäoline, et pelgalt õppekava nime muutmine suudaks</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täpsustatud.</p>

	<p>oluliselt parandada eriala nähtavust või populaarsust. Langustrendi põhjuste mõistmine eeldab põhjalikumat analüüsi ja süsteemset lähenemist nii hariduse kui ka tööjõuturu tasandil.</p>	
<p>Eesti Ravimihulgimüüjate Liit</p>	<p>1. Toetame eesmärki parandada ravimiteadlaste õppekorraldust ning üleminekut nn 3+2 õppele. Seda küsimust on ravimisektori, akadeemia ja riigi koostöös arutatud mitmeid aastaid ning muutuse jõudmine ka õigusesse on igati tervitatav.</p>	<p>Teadmiseks võetud ja edastatud info Sotsiaalministeeriumile.</p>
	<p>2. Siiski vajab eelnõu meie hinnangul muutmist ja täiendamist §-s 2 kavandatud ravimiseaduse muudatuse osas, millega soovitakse muuta “proviisori” definitsiooni.</p> <p>Meie hinnangul tekitaks muutus olukorra, kus täna proviisori kvalifikatsiooni omavad isikud, kes läbinud senise 5-aastase integreeritud proviisorõppe või nelja-aastase TÜ farmaatsiaõppe (enne 2002. a Bologna süsteemi rakendumist), millise õppekava läbimise diplom on võrdustatud tänapäevase 5aastase integreeritud magistriõppega, sellele kriteeriumile edaspidi enam ei vastaks.</p> <p>See tekitaks tõsise praktilise probleemi praegustele proviisoritele, nende tööandjatele ja ravimivaldkonna korraldusele. Nimelt seab kehtiv õigus teatud ravimivaldkonna töökohtadel, sh ravimite hulгимüügi tegevusloa omaja pädeva isiku, töötamisele, samuti näiteks üldapteegi omandile, nõuded just “proviisori” kvalifikatsiooni põhisele. Nõustume siinkohal ka Ravimiameti ja Terviseameti osutatud probleemidega.</p> <p>Eelnõud tuleks muuta ja täiendada viisil, mis tagaks seniste “proviisorite” kvalifikatsiooni säilimise õiguslikuks tähenduses ega ohustaks ravimivaldkonna sujuvat toimimist ja üleminekut</p>	<p>Arvestatud. Ravimiseaduse sõnastust muudetud vastavalt Sotsiaalministeeriumi ettepanekule.</p>

	<p>uuele 3+2 õppe süsteemile. Eeskujuks võiks olla võimalik võtta näiteks vastav regulatsioon õiguserialade valdkonnast.</p>	
<p>Eesti Proviisorite Apteekide Liit</p>	<p>EPAL liikmeteks on üldapteegi teenuse osutajad, kelle juures töötavad apteegi juhatajana/pädeva isikuna või proviisorina isikud, kellest enamik on läbinud proviisorõppe ning omandanud proviisori kutse Tartu Ülikoolis enne 2002. aasta kõrgharidusreformi ehk 5-aastase õppekava alusel. Kehtiva ravimiseaduse § 29 lg 3 kohaselt võivad apteegiteenust apteegis ja apteegi struktuuriüksuses osutada ainult Terviseametis registreeritud proviisor ja farmatseut. Lisaks on proviisori kvalifikatsiooninõue seatud eelduseks (RavS § 41 lg 3) üldapteegi tegevusloa väljastamisel eraõiguslikule juriidilisele, mille kohaselt peab enam kui 50% selle eraõigusliku juriidilise isiku osadest või aktsiatest ja valitsev mõju kuuluma proviisorile, kes töötab vähemalt ühes temale väljastatud tegevusloa alusel tegutsevas üldapteegis juhatajana. Samuti peab igal üldapteegil olema juhataja, kes on omandanud ülikoolis akadeemilise kraadi proviisori erialal. Seega on apteegiteenuse osutamise kontekstis proviisori kutsekvalifikatsiooni määratlusel oluline sisuline mõju apteegiteenuse osutamisele ja selle jätkusuutlikkusele. Eelnõu seletuskirja kohaselt on kõrgharidusseaduses tehtavate proviisorõppe muudatuste eesmärk tööturu vajadustele vastavuse parandamine. Arvestades apteegiteenuse sektoris valitsevat erialatöötajate nappust ja konkurentsi värbamisel ning apteekrite vanuselist jaotust, on antud eesmärk vajalik ja ideena EPALi poolt heakskiidetav. Farmaatsia valdkond areneb pidevalt nii maailmas kui ka Eestis ning ravimitööstuses ja apteekides on vaja üha rohkem väljaõppinud spetsiliste. Eestis töötab apteekides igapäevaselt enam kui 1500 apteekrit, nendest pea pooled on proviisori haridusega. Apteegid on farmaatsia valdkonna suurimad tööandjad. Terviseameti</p>	<p>Teadmiseks võetud</p>

	andmetele suundub suurem osa farmaatsia eriala lõpetajatest tööle apteekidesse, mis tähendab, et ka farmaatsia õpe peaks olema vastavuses ka apteekide valdkonna vajadustega. Näiteks 2025. aastal lõpetas proviisoriõppe 21 inimest ja apteekrina registreeris end apteeki tööle 19 inimest.	
	<p>Toome siinkohal välja apteegivaldkonna suundumused Eestis ja Euroopas.</p> <p><u>1. Ravimite kättesaadavuse tagamine.</u> Ravimite kättesaadavus on üks Eestis tervishoiu peamisi nõudeid. Eestis väljastatakse üldapteekidest retseptiravimeid iga-aastaselt enam kui 12 miljoni retsepti alusel, lisaks käsimüügiravimid, toidulisandid, loodustooted, meditsiiniseadmed jne. 95% Eesti inimestest külastab vähemalt korra aasta apteeki. Seega oleme esmatasandi tervishoiu väga oluline osapool.</p> <p><u>2. Apteekide arv ja apteegiteenuse jätkusuutlikkus.</u> Eesti apteekide arv jääb EL keskmise taseme lähedale. Kuigi väikeste maa-apteekide arv on langustrendis, avatakse regulaarselt juurde uusi apteeke suuremates linnades ja tõmbekeskustes. Eesti elanikkond on vananemas ja suur osa elanikkonnast kasutab igapäevaselt ravimeid. Järjest suureneb multi-ravimikasutajate arv (enam kui 5 ravimit ravimiskeemis) ning vajalik on nii patsientide kui teiste tervishoiutöötajate nõustamine ravimite kasutamisel. Oluline on, et väljastatud ravimid toimiksid nii nagu vaja, neid kasutataks õiges annuses ja kombinatsioonis, et tagada ravitulemus ja vältida koos-ja kõrvaltoimeid.</p> <p><u>Apteekrite roll tervishoius.</u> Apteekide roll tervishoius on maailmas järjest suurenemas ja seda eeskätt esmatasandi tervishoius. Iseravimise võimestamine, haiguste ennetus ja tervisedendus on apteekrite igapäeva töö. Ka Eestis on viimaste aastate tervishoiu alase õigusloome muudatuste väljatöötamise kavatsustes järjest enam välja toodud vajadust anda apteekritel rohkem õigusi tervishoiutöötajatena. Näitena apteegiteenuse</p>	Teadmiseks võetud

	<p>laiendamise, tervishoiukorralduse seaduse (TTKS) uuendamise VTKd, ravimipoliitika, antimikroobse resistentsuse vähendamise strateegia, praegu toimuvad nakkushaiguste (NETS) uue seaduse arutelud. Kõik need õigusruumi muudatused toovad välja ka apteekri laieneva rolli ja apteekri panuses inimeste terviseteadlikkuse tõstmisesse. EL apteekrite ühendus avaldas just apteegis pakutavate teenuste raporti, mis näitab selgesti, et apteekri roll ei ole enam niivõrd ravimite valmistamine vaid inimese kui terviku nõustamine, tema tervise eest hoolitsemisel ja ravimisel. Me ei ole nii rikkad, et ainult ravida, enam energiat on vaja suunate ennetuse ja tervisedendusse. Selleks on vaja vastavaid oskusi omavaid spetsialiste.</p>	
	<p>Meile edastatud seletuskirja lisa dokument, mis võtab kokku Proviisorõppe raamnõuded, ei kajasta neid vajalikke pädevusi. Oleme farmaatsia õppe muutmise aruteludes korduvalt toonitanud, et apteekri kui tervisenõustaja ja erinevate teenuste pakkuja ülikoolis omandav haridus peaks olema kooskõlas apteegitöö vajadustega.</p> <p>Oleme nõus, et ravimite valmistamine on proviisorite unikaalne omadus, aga paraku apteegis valmistatakse ravimeid mahus 0,02% kõikidest retseptidest. Ravimeid valmistab vaid 25% Eesti apteekidest. Inimestele annavad aga tervisenõu kõik Eesti apteekrid. Lihtsamate tervishädadega patsiendid peaksid meie tervishoius leidma esmalt tee apteeki ja alles siis arsti juurde, kui tervishäda vajab täiendavaid analüüse või retseptiravimeid.</p> <p>Seletuskirja lisa, kus on kirjas Vabariigi Valitsuse määruse „Proviisorõppe raamnõuded“ muutmise, toob välja, et proviisoriõppe läbimisel omandab üliõpilane järgmise:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) piisavad teadmised ravimitest ja ravimite valmistamisel kasutatavatest ainetest; 	<p>Teadmiseks võetud</p> <p>ja edastatud info Sotsiaalministeeriumile.</p> <p>Vastav määrus on Sotsiaalministeeriumi poolt väljatöötatud ja plaanitavalt jõustub märts 2026. a.</p>

	<p>2) piisavad teadmised farmatseutilisest tehnoloogiast ning ravimite füüsikalisest, keemilisest, bioloogilisest ja mikrobioloogilisest uurimisest;</p> <p>3) piisavad teadmised metabolismist ja ravimite toimest, toksiliste ainete toimest ja ravimite kasutamisest;</p> <p>4) oskuse ravimitega seotud teaduslikke andmeid interpreteerida, et anda kliendile ravimi kohta asjakohast teavet;</p> <p>5) piisavad teadmised proviisoriametiga seotud õiguslikest ja muudest nõuetest.</p> <p>Need teadmised ja oskused on kirjas ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ, 7. september 2005, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta.</p> <p>Samas on direktiivis kirjas ka sellised teadmised:</p> <p>(f) piisavad teadmised kliinilisest farmaatsiast ja farmatseutilisest hoolest ning oskused neid praktikas rakendada;</p> <p>(g) piisavad teadmised ja oskused rahvatervise kohta ning selle mõju kohta tervise edendamisele ja haiguste ohjamisele;</p> <p>(h) piisavad teadmised ja oskused inter- ja multidistsiplinaarse koostöö, kutsealavaheliste tavade ja kommunikatsiooni valdkonnas;</p> <p>(i) piisavad teadmised info- ja digitehnoloogiast ning oskused neid praktikas rakendada.</p> <p>Paraku ei näeme neid suundumusi proviisoriõppe muutmisel ning just need teadmised ja oskused on olulised apteegis, et tagada eespool välja toodud tulevikusuundadele sobilik õpe. Seega ei vasta uus loodav proviisoriõpe direktiivile.</p>	
	<p>EPAL'i poolt leiame, et ka seletuskirjas on mitmed väited, millega me päriselt ei nõustu:</p> <p>1. Seletuskiri toob välja, et viimastel aastatel on vähenenud õppijate seas huvi Tartu Ülikooli proviisoriõppe vastu. Vaidleme</p>	<p>Arvestatud ja seletuskirja täpsustatud.</p>

	<p>selle vastu, 2024. aastal oli huvi õppida proviisoriõppes suurem kui näiteks ravi erialal ja proviisoriõppesse võeti vastu 46 üliõpilast. 2025. aasta oli konkurss, ja meie teada vastu võeti samuti 46 üliõpilast.</p>	
	<p>2. Seletuskiri toob välja, et kuni huvi on väike, siis sellest tulenevalt on ka lõpetajate hulk väike. See on küll meelevaldne tõlgendus. Juba aastaid on proviisoriõppe probleemiks olnud suur väljalangevus. Siin juures tuleb põhjusi suuresti otsida ikka õppekavas ja selle vastavuses elukutsele, mida noored soovivad saada.</p> <p>Oleme nõus, et väljalangevuse põhjuseks võib olla õppekava pikkus ja paindlikkuse puudus. EPAL on juba aastaid toetanud 3+2 õppe rakendamist farmaatsias. Statistika näitab, et 2022. aastal lõpetas proviisori eriala rekordarv tudengeid. See oli aasta, kui Tartu Ülikool võitis vastu TTK lõpetajaid magistriõppe kolmandale kursusele ning paljud farmatseudid said omandada proviisori kutse. Seega on heaks võimaluseks proviisorite arvu suurendamisel Eestis võimaldada 3 aastast farmatseudi õpet kahes kõrgkoolis, mis võiks suurendada magistriõppesse astujate ja ka lõpetajate arvu. Peale kolme aastast õpet on inimesele selge, kas ta tahab antud valdkonnas edasi õppida, et saada täiendavaid võimalusi oma panuse suurendamiseks näiteks apteegis, kus pädeva isiku ja omaniku puhul on eelduseks magistrikraadi olemasolu.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
	<p>3. Seletuskiri viitab ka, et farmaatsia valdkond on vähe tuntud ja sellel on negatiivne kuvand ühiskonnas. Kantar Emor septembris 2025 avaldatud uuring tõi välja, et Eesti inimesed usaldavad 91% kiirabi, 89% perearste ja 88% apteekreid. Seega me ei näe, et see kuvand oleks kuidagi negatiivne, vastupidi, meid usaldatakse võrdselt arstidega.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>

	<p>4. Proviisori rolli on seletuskirja alusel Eesti esmatasandi tervishoiu süsteemis ebamäärane. Proviisori roll ei ole ebamäärane vaid muutumas. Ravimite valmistamisele ja väljastamisele lisaks on apteekri roll kogu maailmas muutumas, mille näiteid tööme eespool. 2024. aastal kehtima hakanud õigusruumi muudatused suurendavad apteekri rolli, ravimite alane nõustamine on väga oluline ning määruste tasemel on paika pandud.</p>	Teadmiseks võetud.
	<p>5. Seletuskiri toob välja, et lisaks õppekavade muutmisele Tartu Ülikoolis ja paralleelselt teatavate muutuste tegemisele Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis, on vajalik muuta ka kutsestandardeid ja kirjeldada nende erialade sisu ravimiseaduses ja määrustes. Samuti peab ka sektor tegema muudatusi tööturul, mis on seotud nende spetsialistidele töö ja sobiva palga pakkumisega vastavalt nende kvalifikatsioonile.</p>	Teadmiseks võetud.
	<p>EPAL liikmed ei saa aru, miks peab selliseid muudatusi tegema. Eesti ja ka EL õigusruum ei nõua kutsestandardite kehtestamist. Eestis registreerib proviisoreid ja farmatseute Terviseamet, EL direktiivi alusel piisab ülikooli diplomist, kui õpe vastab direktiivis välja toodud nõuetele. Meie väikses riigis on täiesti ebavajalik sellise lisabürokraatia loomine.</p> <p>Kõrghariduse seaduse seletuskiri ei saa kehtestada nõudeid tööjõu turul toimuvale. Meil on turumajandus. Ravimite ja ka apteegivaldkond on üks enam reguleeritud valdkondadest, kus riik teeb suures mahus järelevalvet. Erinevate õigusaktidega on kehtestatud nõuded pädevale isikule ja apteegi omanikule. Me ei näe, et lisaks oleks vaja veel ravimiseaduse vms seaduse alusel kehtestada täiendavaid nõudeid.</p> <p>Lisaks toome välja, et eelnõuga muudetava Ravimiseaduse § 11 sõnastus on segadust ja küsimusi tekitav. Kehtiva ravimiseadus § 11 lg 1 kohaselt on proviisor farmaatsiaalase haridusega</p>	Teadmiseks võetud.

	<p>proviisoriõppe õppekava läbinud isik. Muudetavad Ravs § 11 lg 1 (eelno § 2) kohaselt on proviisor ravimiseaduse mõistes „farmaatsiaalase haridusega eraldiseisvalt bakalaureuseõppe ja magistriõppe läbinud isik. Proviisoriõppe maht kokku on 300 ainepunkti. Sellises sõnastuses ei vasta pärast seaduse jõustumist enamik apteekides töötavaid ning üldapteegi tegevusloa andmise/kehtivuse eelduseks olevaid pädevaid isikuid (apteegi juhataja ja/või omanik) proviisori kutsekvalifikatsiooni nõudele, mis seab ohtu apteegiteenuse jätkusuutlikkuse ja edasise osutamise.</p> <p>Eelno seletuskirjas viidatud EL direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta artiklite 44 ja 45 ning direktiivi lisa V p 5.6.2. kohaselt on Eestis proviisori kvalifikatsiooni tõendavaks dokumendiks Tartu Ülikooli proviisori õppekava läbimist tõendav dokument. Direktiiv ei kohusta Eestis tegutsevat proviisorit läbima Bologna süsteemis domineerivat 3+2 kõrgharidusõpet vaid proviisori õppekava läbimist. Kuni Bologna süsteemile üleminekuni 2002. aastal (ja hiljem) omandasid proviisori kutse Tartu Ülikooli farmaatsiateaduskonna lõpetajad, kes olid läbinud proviisorõppe 5-aastase nominaalse õppekava. Ühtlasi võrdsustati hariduskvalifikatsioonide vastavust reguleeriva Vabariigi Valitsuse 06.06.2005.a määrusega nr 120 vastav kraad magistrikraadiga.</p>	
	<p>Seega on täna apteekides töötavate proviisorite kvalifikatsioon vastavuses direktiivis toodud proviisori kutsenõude tingimustega. Haridus- ja Teadusministeeriumi algatatud eelno kavandatud ravimiseaduse § 11 lg 1 muudatus tekitab aga segadust täna proviisorina apteegiteenust osutavates apteekrites ja apteekide omanikes kuivõrd muutub küsitavaks 5-aastase Tartu Ülikooli proviisoriõppe läbinud ja magistrikraadiga võrdsustatud hariduse omandanud isiku võimalused edaspidi</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>

	<p>ravimisektoris proviisorina/pädeva isikuna töötada. Seetõttu palume ministeeriumil vaadata üle proviisorõpet ja -kutset käsitlev eelnõu osa, et varasemas kõrgharidussüsteemis proviisori õppekava läbinud isikud saaksid jätkuvalt tegutseda proviisorina oma kutseala piires tervishoiusektoris.</p> <p>Loodame, et eelnevalt avatud probleemkohtadele vastavalt muudetakse ja täiendatakse eelnõu ja ka seletuskirja edasist versiooni. Ühtlasi palume hoida meid kursis eelnõu järgnevate meneltusetappidega ning saata eelnõu tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks.</p>	
Haridus- ja Noorteamet	<p>Haridus- ja Noorteamet on 29.01.2025 nr 1.1-5/24/2638-2 saadetud arvamuses kõrgharidusseaduse ning õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele kirjutanud kõrghariduse kvaliteediagentuuri regulatsiooni toomise kohta seaduse tasandile järgmist: <i>Tegemist on vaid tühe osaga hariduse kvaliteedi hindamise valdkonna korrastamise kavatsusega. Haridus- ja Noorteamet on varasemalt markeerinud, et lahendamist vajab hariduse kvaliteedi hindamissüsteem terviklikumalt kaasaarvatud kutseõppe ja täiendõppe valdkonnas ja sellega kaasnevalt kogu hariduse kvaliteedi hindamissüsteem juhtimisselgus. Hariduse kvaliteedi hindamise juhtimisselguse osas on Haridus- ja Noorteamet saatnud ka vastavasisulise memo. Haridus- ja Noorteamet on huvitatud laiemast hariduse kvaliteedi hindamissüsteemi kitsaskohtade lahendamisest ja sellega seonduvalt antud teemal vajadusel kohtuma.</i></p> <p>Eelnevale arvamusele vaatamata on eelnõus püütud lahendada vaid kõrgharidusseaduses kvaliteediagentuuri eristaatust, kuid oleme jätkuvalt seisukohal, et hariduse kvaliteedi hindamissüsteem vajab terviklikumat käsitlust ning lahenduses peaks olema kaasatud ka kutseõppe ja täiendõppe valdkond.</p>	<p>Teadmiseks võetud. ✓</p> <p>Kuna kvaliteedihindamise süsteem puudutab erinevaid haridustasemeid, siis ei ole võimalik käesoleva eelnõu ajaraamis teemaga terviklikult tegelda. KHaS-is täpsustatakse kõrghariduse kvaliteedihindamise jaoks olulisemad aspektid.</p>

	<p>Eelistame seda, et kogu hariduse kvaliteedihindamise süsteemiga seonduv lahendatakse lähitulevikus eraldi eelnõuga ning kvaliteediagentuuriga seotud muudatused jäetakse käesolevast eelnõust välja. Juhul kui see ettepanek ei ole Haridus- ja Teadusministeeriumi hinnangul vastuvõetav, toome alljärgnevalt välja oma kommentaarid ja muudatusettepanekud ka seoses kvaliteediagentuuriga.</p>	
	<p>1. Eelnõu § 1 punkt 1 – kõrgharidusseaduse (edaspidi KHaS) § 1 täiendatakse lõikega 6, mille kohaselt kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid kvaliteetse õppe pakkumiseks ja tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil.“;</p> <p>Märgime, et lõike 6 sõnastus jääb segaseks. Lausest võib muuhulgas välja lugeda, et kõrgkoolil on õigus teha mingeid toiminguid „tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil“. Seletuskirjas on see lõige hästi lahti seletatud: „<i>Andmete töötlemise eesmärk on tagada kvaliteetse õppe pakkumine ning tasuta õppekohale kandideerimise võimalus. Kuna kõrgharidusseaduse alusel on õigus tasuta õppekohale piiratud, siis selleks, et kõrgkoolil oleks võimalik täita seadust ja kontrollida, kas õppur on juba varasemalt riigi rahastatud õppekohal õppinud, siis on vajalik ühtne andmebaas, mis kogub õppurite varasemalt õpitud andmed ning anna infot, kas ja kui palju on õigus veel tasuta õppida.</i>“ Eelnõus pakutud sõnastuses jääb siiski selgusetuks seos õppe kvaliteedi ja isikuandmete töötlemise vahel, mistõttu teeme ettepaneku võtta viide õppe kvaliteedile sättest välja. Tasuta õppekohale kandideerimise õiguse hindamise eesmärk tundub igati arusaadav. Lõike sõnastus võiks olla näiteks järgmine: (6) <i>Kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme</i></p>	<p>Arvestatud. Seaduse eelnõu teksti on muudetud ja täpsustatud, samuti seletuskirja täiendatud.</p>

	<i>õppes õppiva isiku andmeid tasuta õppekohale kandideerimise õiguse hindamise eesmärgil.</i>	
	<p>2. Eelnõu § 1 punkt 3 – KhaS §12 lõiget 2 muudetakse viisil, et magistriõppesse, mille maht on 120 ainepunkti, on õigus kandideerida isikul, kellel on bakalaureusekraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Magistriõppesse, mille maht on vähem kui 120 ainepunkti, on õigus kandideerida isikul, kellel on bakalaureusekraad vähemalt 4-aastase nominaalkestusega õppekaval või sellele vastav kvalifikatsioon või eelnev magistrikraad.</p> <p>Enne 01.06.2002 EHISesse kantud ja vähemalt 4-aastase nominaalkestusega bakalaureusekraad vastab magistrikraadile Eesti kehtivas kõrgharidussüsteemis. Kehtivas süsteemis 4-aastase nominaalkestusega bakalaureusekraad on bakalaureusekraad. Kehtivas kõrgharidussüsteemis 4-aastase nominaalkestusega bakalaureuseõppekavad praktiliselt puuduvad (neid on kõigi Eesti kõrgkoolide peale vaid kaks õppekava).</p> <p>Rakenduskõrghariduses on õppe nominaalkestus olnud valdavalt 4 aastat, see oli nõnda diplomiõppes kui ka rakenduskõrgharidusõppes. Need õpped ei ole võrdsustatud enne 01.06.2002 EHISesse kantud bakalaureusekraadiga. Praeguse eelnõu kohaselt pole selge, kas diplomiõppe diplomi ja rakenduskõrgharidusõppe diplomite omanikel on ligipääs 1-aastasele magistriõppele.</p> <p>Eelnõuga ei arvestata välisriigis õppijaid ja bakalaureusekraadi saanud. 4-aastase nominaalkestusega bakalaureuseõpe on näiteks Venemaal, Hiinas ja USAs arvestamata, mis on nominaalkestuse taga olev õpingute maht. Mitme riigi puhul on küll nominaalkestus 4 aastat, kuid maht võrdne Euroopa riikide 3-aastase bakalaureuse 180 ainepunktiga.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõus vastuvõtutingimuste kehtestamist alla 120 EAP õppekavadel ei reguleerita.</p>

	Vastavust kvalifikatsioonile ei saa määrata nominaalkestusest lähtuvalt ning õpingutele juurdepääsu tingimus ei saa olla nominaalkestus. See on diskrimineeriv ja ebavõrdset kohtlemist soosiv.	
	<p>3. Eelnõu § 1 punkt 5 – KhaS § 15 lõige 4 muudetakse selliselt, et antakse ministrile volitus volitada üliõpilaste riiklike stipendiumite liikide, suuruste ning nende määramise üldtingimused ja korra kehtestamine stipendiumi andjale, kelleks on Haridus- ja Noorteamet ning kõrgkoolid.</p> <p>PS § 3 lõike 1 esimese lause kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Selles sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõttest tulenevalt peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Seadusandja pädevuses oleva küsimuse delegeerimine täitevvõimule ja täitevvõimu sekkumine põhiõigustesse on lubatud üksnes seaduses sätestatud ja põhiseadusega kooskõlas oleva volitusnormi alusel. Üliõpilaste riiklike stipendiumite liigid, suurused ning nende määramise üldtingimused ja kord sisaldab piiritlemata arvu juhtude reguleerimist. HMS näeb ette, et õigusakt, mille haldusorgan annab haldusväliste isikutele piiritlemata arvu juhtude reguleerimiseks on määrus. Vastavalt VVS-ile on määramise andmise õigus valitsusel ja ministril. VVS (§ 74 lg 1) kohaselt on ameti peadirektoril õigus anda seaduse, Vabariigi Valitsuse määramise või korralduse või ministri määramise või käskkirja alusel <u>teenistusalastes küsimustes käskkirju</u> ja ameti põhimääramise (§ 8 lg 3 p 1) kohaselt kinnitab ameti sisemist töökorraldust reguleerivad juhendid ja korrad. Kindlasti ei ole peadirektori pädevuses kehtestada stipendiumite liike, suuruseid ega nende määramise tingimusi.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust muudetud ja viidud kooskõlla PSga.</p>

	<p>Eeltoodust lähtuvalt on KHS § 15 lg 4 muutmisettepanek vastuolus PS-i ja eelnimetatud seadustega.</p> <p>Lisaks toome ära väljavõtte RES § 53¹ seletuskirjas põhjendusest: <i>Juhul kui toetust antakse välja konkreetse valdkonnas, mida reguleerib eriseadus, oleks korrektne toetusprogrammi alused reguleerida vastavas eriseaduses. Kuna aga selline eriseadus mitmetes valdkondades puudub, teeme ettepaneku lisada RES-i üldine volitus, mis võimaldab <u>ministri</u> <u>ministeeriumi eelarvest makstavate riigisiseste toetuste</u> puhul kehtestada tingimused ja kord.</i></p> <p>Eelnevast tulenevalt ei saa Harno (peadirektorile) volitada kolmandatele isikutele suunatud õiguste sisustamist ja see peaks jääma seaduslikkuse põhimõttest tulenevalt ministri pädevusse nagu seda on ettenäinud ka RES § 53¹ lõikes 1 sätestatud põhimõte.</p>	
	<p>4. Eelnõu § 1 punkt 12 – KhaS § 37 lõige 2 muudetakse järgmiselt: „(2) Kõrghariduse kvaliteedi hindamist korraldab ja teeb rahvusvahelistest põhimõtetest lähtudes Haridus- ja Noorteameti koosseisus kuuluv sõltumatu ja iseseisev kõrghariduse kvaliteedi hindamise ülesandeid täitev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi kõrghariduse kvaliteediagentuur).“</p> <p>Lõikes on ebavajalik kordus – „kõrghariduse kvaliteedi hindamist korraldab ja teeb“ ning „kvaliteedihindamise ülesandeid täitev“. Ilmselt piisab, kui seadus ütleb selgelt, milline organ kõrghariduse kvaliteedihindamist läbi viib. Sõnade kombinatsioon „korraldab ja teeb“ võtaks kokku ning lihtsustaks arusaamist „viib läbi“. Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri järel sulgudes olev „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ jätab mulje, et nende kahe vahele on tõmmatud võrdusmärk, kuigi on teada, et</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust muudetud ja asendatud termin läbivalt.</p>

	<p>kvaliteediagentuuri ülesanded on laiemad kõrghariduse kvaliteedihindamisest.</p> <p>Ettepanek asendada “kõrghariduse kvaliteediagentuur“ üldnimetusega „kvaliteediagentuur“. Mõistame, et see muudatus tähendaks muudatuste tegemist ka mõnes teises paragrahvis (§ 9 lõikes 3 ja § 11 lõikes 3, § 37 lõigetes 3 ja 4, § 38 lõigetes 2, 3 ja 4, § 39 lõikes 2), kus KHaS-s on mainitud kõrghariduse kvaliteediagentuuri.</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada § 37 lõige 2 järgmiselt: (2) Kõrghariduse kvaliteedi hindamist <u>viib läbi</u> rahvusvahelistest põhimõtetest lähtudes Haridus- ja Noorteameti koosseisu kuuluv sõltumatu ja iseseisev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi <u>kvaliteediagentuur</u>).</p>	
	<p>5. Eelnõu § 1 punkt 13 – KHaS § 37 täiendatakse lõikega 2² järgmiselt: Kõrghariduse kvaliteediagentuuri tegevust suunab kuratoorium, mille koosseisu nimetavad oma esindajad kvaliteediagentuuri põhiülesannetega seotud huvirühmad, sh üliõpilased. Kuratooriumi koosseisus on kuni 11 liiget ning selle koosseisu kinnitab valdkonna eest vastutav minister neljaks aastaks arvestusega, et ühest asutusest või organisatsioonist ei kuulu kuratooriumisse rohkem kui 2 liiget.</p> <p>Märgime, et erinevalt Haridus- ja Noorteameti põhimääruses sätestatule on KHaS § 37 lõikes 2² nimetatud kuratoorium vaid kõrghariduse kvaliteedihindamist suunav kogu. Sellise lahenduse korral kutsehariduse ja täienduskoolituse valdkondi KHaS alusel moodustatud kuratoorium lahendada ei saa. Kui on soov ühtlustada kuratooriumi ülesandeid ja rolli laiemalt, siis see eeldaks vastavaid regulatsioone nii KutÕS-s kui ka TäKS-s. Valdkondade ülese lahendusena oleks kvaliteedihindamise korralduse reguleerimiseks õige koht Eesti Vabariigi</p>	<p>Osaliselt arvestatud.</p> <p>Kuratooriumi moodustamine on toodud KHaSi ning moodustamise alus sätestatakse § 37 lõikes 2¹. KutÕS ja TäKS-i antud eelnõuga siiski ei muudeta, kuna see eeldab laiemat haridusvaldkondade ülest arutelu ja otsustust, kuidas ja kas peaks kuratooriumi töö laienema ka teistesse valdkondadesse.</p>

	<p>haridusseaduses, mis võimaldaks ka moodustada kuratoorium kogu hariduse valdkonnale.</p> <p>Sõnastuslikult tekitab küsimusi sättes väljend „kvaliteediagentuuri põhiülesannetega seotud huvirühmad“, sest seadus ei määratle kvaliteediagentuuri põhiülesandena muud kui kõrghariduse kvaliteedi hindamist ja teisi hetkel kuratooriumis olevaid huvirühmade esindajate kaasamist ei saa KHaS-s määratleda. See on taas teiste valdkondlike eriseaduste reguleerimislade teema.</p>	
	<p>6. Eelnõu § 1 punkt 14 – KHaS § 37 täiendatakse lõikega 3¹ järgmiselt: kuratooriumi ja kõrghariduse hindamisnõukogu ülesanded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“ Hetkel on Haridus- ja Noorteameti põhimääruses kuratooriumil väga konkreetsed ülesanded, mis sisaldavad otsustusõigust kvaliteediagentuuri tegevuse ja hindamisotsuste sõltumatust tagavates aspektides. Eelnõu KHaS § 37 lõike 2² täiendusega on kuratooriumile antud kvaliteediagentuuri tegevusi <u>suunav</u> roll, mis jätab selgusetuks selle, kas ja mil määral on kuratooriumil õigus võtta vastu kvaliteediagentuuri toimimist puudutavaid <u>otsuseid</u>.</p> <p>Vastavalt kehtivale Haridus- ja Noorteameti põhimäärusele valib kuratoorium hindamisnõukogude liikmed, vaidekomisjonide liikmed ja HAKA juhataja, kinnitab HAKA arengukava ja aastaaruande, annab soovitusi HAKA arengusuundade ja arendustegevuste kohta ning kinnitab HAKA juhataja valimise ja tagasikutsumise korra. Need on agentuuri sõltumatuse tagamise seisukohast sedavõrd olulised ülesanded, et need tuleks õigusselguse huvides sätestada seaduse tasandil.</p> <p>Lisaks oleme seisukohal, et KHaS § 37 lõike 3¹ volitusega ei jätkuks olukord, kus minister kehtestab kuratooriumiga seonduva Haridus- ja Noorteameti põhimääruses, sest kuratoorium ei ole</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu teksti täiendatud ja toodud seaduses ära kuratooriumi ülesanded.</p>

	<p>loomu poolest ei Haridus- ja Noorteameti ega HAKA struktuuriüksus.</p> <p>Sarnaselt, kõrghariduse hindamisinõukogu ülesanded on praegu sätestatud Haridus- ja Noorteameti põhimääruse tasandil, mille kehtestab haridus- ja teadusminister. Kõrghariduse hindamisinõukogul on konkreetsed ülesanded, mis tulenevad muuhulgas käesolevast seadusest, mistõttu teeme ettepaneku need õigusselguse huvides seaduse tasandil ära nimetada.</p> <p>Eelnevast lähtuvalt teeme järgmised ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - täiendada § 37 lõikega 2³, mis sätestab kuratooriumi otsustuspädevuse: Kuratoorium valib hindamisinõukogude liikmed, vaidekomisjonide liikmed, kinnitab kvaliteediagentuuri juhataja valimise ja tagasikutsumise korra ja valib juhataja ning kinnitab kvaliteediagentuuri arengukava ja aastaaruande. - täiendada § 37 lõikega 3¹ järgmises sõnastuses: (3¹) Kõrghariduse hindamisinõukogu kinnitab kõrghariduse kvaliteedihindamise põhimõtteid ja läbiviimise korda sätestavad regulatsioonid; kinnitab hindamiskomisjonide moodustamise põhimõtted ja komisjoniliikmete kvalifitseerumisinõuded; langetab otsused kõrgkoolide institutsionaalse akrediteerimise ja nende kvaliteedi hindamise osas; kooskõlastab temaatilise hindamise aruanded; annab eksperthinnangu õppe kvaliteedile õppeõiguse taotlemisel uues õppekavagrupis. 	
	<p>7. Eelnõu § 2 – ravimiseaduse § 11 lõige 1 muudetakse järgmiselt: „(1) Proviisor on käesoleva seaduse tähenduses farmaatsiaalase haridusega eraldiseisvalt bakalaureuseõppe ja magistriõppe läbinud isik. Proviisoriõppe maht kokku on 300 ainepunkti.“.</p> <p>Selline sõnastus välistab võimaluse, et proviisor on isik, kes on läbinud viieaastase integreeritud õppekava. Eeldame, et see ei ole</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust muudetud koostöös Sotsiaalministeeriumiga.</p>

	<p>sätte taotlus. Kehtiva seaduse sõnastus on järgmine: (1) Proviisor on käesoleva seaduse tähenduses farmaatsiaalase haridusega proviisoriõppe õppekava läbinud isik. Ilmselt on soov seadusemuudatusega kehtestada, et proviisoriõppe maht on vähemalt 300 ainepunkti ning oluline ei ole see, kas see on läbitud integreeritud õppes või 3+2 õppes. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada ravimiseaduse § 11 lõige 1 järgnevalt: Proviisor on käesoleva seaduse tähenduses kokku vähemalt 300 ainepunkti mahus farmaatsiaalase hariduse omandanud isik.</p>	
	<p>8. Käesoleva aasta 29. aprillil kinnitas kõrghariduse hindamisnõukogu uue institutsionaalse akrediteerimise mudeli, mille kohaselt hinnatakse rakenduskõrgkoolides akrediteerimise raames ka kutseõppe kvaliteeti (sarnaselt kõrgharidusõppe ja täienduskoolitusega). Hetkel sätestab KHaS, et rakenduskõrgkoolile rakendub ka KutÕS-s sätestatud kutseõppe kvaliteedihindamine.</p> <p>Leiame, et antud juhul on tegemist ebamõistliku dubleerimisega, mis toob kaasa tarbetut aja- ja finantsressursi kulu. HAKA on ka varem püüdnud rakenduskõrgkoolide puhul ühitada kõrgharidusõppe ja kutseõppe hindamisi, kuid see on olnud alati eraldi arendus, mis nõuab lisatööd nii õppeasutustelt kui hindamiskomisjonidelt ja hindamisnõukogult. Lisaks on probleem selles, et kehtiva KutÕS kohaselt toimub kutseõppe kvaliteedihindamine kord 6 aasta jooksul, samas kui institutsionaalne akrediteerimine kord 7 aasta jooksul.</p> <p>Võttes arvesse, et institutsionaalne akrediteerimine katab rakenduskõrgkoolide puhul ka kutseõppe hindamise (vastavad erinõuded sisalduvad vastu võetud mudelis) ning vältimaks ebamõistlikku dubleerimist, teeme järgmise ettepaneku muuta KHaS § 21 lõiget 5 järgmiselt: (5) Kutseõppe korraldamisele rakenduskõrgkoolis kohaldatakse kutseõppeasutuse seaduses</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Eelnõu kooskõlastamise käigus on selgitatud, et seaduse tekst on siiski arusaadav ning ei vaja täpsustamist.</p>

	õppekava, õppekorralduse, õpetajate, rahastamise ja kutseõppe läbiviimise õigusega seonduvat, <u>välja arvatud õpilase koolist väljaarvamine ja kutseõppe kvaliteedi hindamine.</u>	
	<p>9. Lisaks märgime mõned normitehnilised tähelepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuna eelnõuga muudetakse ka ravimiseadust, siis peab see kajastuma ka eelnõu pealkirjas (HÕNTE § 35 lõige 2); - muutmisevormelis kasutatakse viidet nimetavas käändes: <i>paragrahvi 12 lõige 2 muudetakse</i> (sama ka eelnõu § 1 punktide 5 ja 12 kohta) (HÕNTE § 34 lõige 1); - eelnõu § 1 punktis 3 muudetava lõike 2 punktides 1 ja 2 täpsustada viiteid sõnadega <i>käesoleva seaduse</i> (HÕNTE § 29 lõike 2 punkt 1). 	Arvestatud.
Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur	<p>Kõrgharidusseaduse muutmise seaduse eelnõu sisaldab mitmeid Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri toimimist sätestavaid punkte, mis on kahtlemata suur samm edasi õigusselguse suunas. Samas oleme nii HAKA kuratooriumi kui Haridus- ja Teadusministeeriumi kolleegidega arutanud vajadust kirjeldada hariduse kvaliteedihindamise süsteemi kui terviku toimimist seaduse tasandil, hõlmates nii kõrg- ja kutseharidust kui täienduskoolitust ja ka üldharidust. Mõistame, et süsteemne lähenemine võiks sündida paralleelselt keskharidusseaduse ja kutseharidusseaduse väljatöötamise protsessis, mistõttu tunnustame Haridus- ja Teadusministeeriumit otsuse eest sätestada esimese sammuna kõrgharidusseaduses kuratooriumi roll ning HAKA kui Haridus- ja Noorteameti koosseisus tegutseva sõltumatu ja iseseisva agentuuri staatus. Leiame, et seoses HAKA ja HAKA kuratooriumi rolli määratlustega kõrgharidusseaduse muutmise seaduse eelnõus on asjakohane viia vastavad muudatused sisse ka kutseõppeasutuse seaduses, mis likvideeriks vastuolu kehtiva kutseõppeasutuse seaduse ja Harno põhimääruse vahel (vt ettepanekud punkti 6 all).</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seaduse sõnastust muudetud ja täpsustatud.</p>

Järgnevalt toome välja HAKA kommentaarid ja ettepanekud seaduse muutmise eelnõule, mis on saanud heakskiidu HAKA kuratooriumi liikmetelt ning on läbi arutatud ka Haridus- ja Noorteameti juristidega.

Eelnõu: „paragrahvi 1 täiendatakse lõigetega 5 ja 6 järgmises sõnastuses ... (6) Kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid kvaliteetse õppe pakkumiseks ja tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil.“;

Kommentaar: Lõike 6 sõnastus jääb segaseks. Lausest võib muuhulgas välja lugeda, et kõrgkoolil on õigus teha mingeid toiminguid „tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil“. Seletuskirjas on see lõige lahti seletatud: „*Andmete töötlemise eesmärk on tagada kvaliteetse õppe pakkumine ning tasuta õppekohale kandideerimise võimalus. Kuna kõrgharidusseaduse alusel on õigus tasuta õppekohale piiratud, siis selleks, et kõrgkoolil oleks võimalik täita seadust ja kontrollida, kas õppur on juba varasemalt riigi rahastatud õppekohal õppinud, siis on vajalik ühtne andmebaas, mis kogub õppurite varasemalt õpitud andmed ning anna infot, kas ja kui palju on õigus veel tasuta õppida.*“ Jääb siiski selgusetuks seos kvaliteetse õppe pakkumise ja isikuandmete töötlemise vahel, mistõttu on ettepanek võtta viide õppe kvaliteedile siit lõikest välja. Tasuta õppekohale kandideerimise õiguse hindamise eesmärk tundub igati arusaadav.

Ettepanek muuta lõike sõnastust, näiteks: Kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid **tasuta õppekohale kandideerimise õiguse hindamise eesmärgil.**

	<p><u>Eelnõu:</u> „paragrahvi 37 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(2) Kõrghariduse kvaliteedi hindamist korraldab ja teeb rahvusvahelistest põhimõtetest lähtudes Haridus- ja Noorteameti koosseisus kuuluv sõltumatu ja iseseisev kõrghariduse kvaliteedi hindamise ülesandeid täitev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi kõrghariduse kvaliteediagentuur).“</p> <p><u>Kommentaar:</u> Lõikes on ebavajalik kordus – „kõrghariduse kvaliteedi hindamist korraldab ja teeb“ ning „kvaliteedihindamise ülesandeid täitev“. Ilmselt piisab, kui seadus ütleb selgelt, milline organ kõrghariduse kvaliteedihindamist läbi viib. Sõnade kombinatsioon „korraldab ja teeb“ võtaks kokku ning lihtsustaks arusaamist „viib läbi“. Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri järel sulgudes olev „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ mõjub ootamatult. Jääb mulje, et nende kahe vahele on tõmmatud võrdusmärk, kuigi on teada, et kvaliteediagentuuri ülesanded on laiemad kõrghariduse kvaliteedihindamisest. Ettepanek asendada „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ üldnimetusega „kvaliteediagentuur“. Mõistame, et see muudatus tähendaks muudatuste tegemist ka mõned teises paragrahvis, kus kehtivas kõrgharidusseaduses on mainitud kõrghariduse kvaliteediagentuuri. Sestap lisame käesoleva punkti alla ka ettepanekud täiendavateks muudatusteks kõrgharidusseaduses.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu teksti muudetud ja läbivalt asendatud mõiste.</p>
	<p><u>Ettepanekud:</u></p> <p>1. Sõnastada paragrahvi 37 lõige 2 järgmiselt: Kõrghariduse kvaliteedi hindamist viib läbi rahvusvahelistest põhimõtetest lähtudes Haridus- ja Noorteameti koosseisu kuuluv sõltumatu ja iseseisev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi kvaliteediagentuur).</p>	<p>Arvestatud.</p>

	<p>2. Asendada „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ sõnaga „kvaliteediagentuur“ järgmistes paragrahvides ja lõigetes: § 37 lõigetes 3 ja 4, § 38 lõigetes 2, 3 ja 4, § 39 lõikes 2, § 9 lõikes 3 ja § 11 lõikes 3 ning sõnastada need järgnevalt:</p> <p>§ 37</p> <p>(3) Kvaliteediagentuuris on hindamisnõukogu, millesse kuuluvad kõrghariduse ja kõrghariduse kvaliteedikindlustuse eksperdid, sealhulgas iga õppevaldkonna ekspert, ja vähemalt üks üliõpilane.</p> <p>(4) Kvaliteediagentuur kaasab oma tegevusse peale hindamisnõukogu liikmete ka teisi eksperte, kehtestab ja avalikustab kvaliteedihindamise tingimused ja korrad ning läbib perioodiliselt rahvusvaheliselt tunnustatud välishindamise.</p> <p>§ 38:</p> <p>(5) Kõrgkool tagab, et kvaliteediagentuur või temaga koostööstatult välisriigi pädev kvaliteediagentuur korraldab kõrgkooli institutsionaalse akrediteerimise vähemalt korra seitsme aasta jooksul või käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud juhul kõrghariduse kvaliteediagentuuri nimetatud tähtaja jooksul.</p> <p>(6) Institutsionaalse akrediteerimise tulemusel annab kvaliteediagentuur hinnangu, et kõrgkooli juhtimine, töökorraldus, õppe- ja teadustegevus ning õppe- ja uurimiskeskond:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vastavad nõuetele, ning akrediteerib kõrgkooli seitsmeks aastaks; 2) sisaldavad puudusi, annab juhiseid nende kõrvaldamiseks ning akrediteerib kõrgkooli kolmeks aastaks; 3) ei vasta nõuetele, ning jätab kõrgkooli akrediteerimata. 	<p>Arvestatud.</p>
--	--	---------------------------

	<p>(7) Kui kõrgkool tuleks kolmandat korda akrediteerida kolmeks aastaks, teeb kvaliteediagentuur otsuse jätta kõrgkool akrediteerimata.</p> <p>§ 39:</p> <p>(8) Temaatilise hindamise teema, ajakava ja hindamisel osalejad kinnitab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga, kaasates kvaliteediagentuuri.</p> <p>§ 9:</p> <p>(9) Haridus- ja Teadusministeerium vaatab õppeõiguse taotluse läbi seitsme kuu jooksul. Käesoleva seaduse §-s 37 nimetatud kvaliteediagentuuri kaasates hinnatakse, kas õppe kvaliteet vastab kõrgharidustaseme õppe nõuetele ning kas õppeks vajalikud ressursid ja jätkusuutlikkus on piisavad.</p> <p>§ 11:</p> <p>(3) Haridus- ja Teadusministeerium kontrollib ühisõppekava ja koostöölepingu vastavust nõuetele ning korraldab vajaduse korral ühisõppekava ekspertiisi, kaasates käesoleva seaduse §-s 37 nimetatud kvaliteediagentuuri.</p>	
	<p>3) Eelnõu: paragrahvi 37 täiendatakse lõigetega 2¹–2² järgmises sõnastuses:</p> <p>„(2²) Kõrghariduse kvaliteediagentuuri tegevust suunab kuratoorium, mille koosseisu nimetavad oma esindajad kvaliteediagentuuri põhiülesannetega seotud huvirühmad, sh üliõpilased. Kuratooriumi koosseisus on kuni 11 liiget ning selle koosseisu kinnitab valdkonna eest vastutav minister neljaks aastaks arvestusega, et ühest asutusest või organisatsioonist ei kuulu kuratooriumisse rohkem kui 2 liiget.“</p> <p>Kommentaar: Vastavalt Haridus- ja Noorteameti põhimäärusele on kuratooriumil väga konkreetsed ülesanded, mis sisaldavad otsustusõigust kvaliteediagentuuri tegevuse ja hindamisotsuste sõltumatust tagavates aspektides. Antud eelnõu lõigus on kuratooriumile antud kvaliteediagentuuri tegevusi suunav roll,</p>	Arvestatud.

	<p>mis jätab selgusetuks selle, kas ja mil määral on kuratooriumil õigus võtta vastu kvaliteediagentuuri toimimist puudutavaid otsuseid. Vastavalt kehtivale Haridus- ja Noorteameti põhimäärusele valib kuratoorium hindamisnõukogude liikmed, vaidekomisjonide liikmed ja HAKA juhataja, kinnitab HAKA arengukava ja aastaaruande, annab soovitusi HAKA arengusuundade ja arendustegevuste kohta ning kinnitab HAKA juhataja valimise ja tagasikutsumise korra. Need on agentuuri sõltumatuse tagamise seisukohast sedavõrd olulised ülesanded, et need tuleks õigusselguse huvides sätestada seaduse tasandil. Sellest johtuvalt teeme järgneva ettepaneku. <u>Ettepanek:</u> Täiendada paragrahvi 37 lõikega 2³, mis sätestab kuratooriumi otsustuspädevuse: Kuratoorium valib hindamisnõukogude liikmed, vaidekomisjonide liikmed, kinnitab kvaliteediagentuuri juhataja valimise ja tagasikutsumise korra ja valib juhataja ning kinnitab kvaliteediagentuuri arengukava ja aastaaruande.</p>	
	<p><u>4) Eelnõu:</u> paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses: „(3¹) Kuratooriumi ja kõrghariduse hindamisnõukogu ülesanded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;</p> <p><u>Kommentaar:</u> Eelmises punktis tõime välja põhjused, miks on oluline määratleda kuratooriumi ülesanded seaduse tasandil. Sestap teeme ettepaneku võtta lõikest välja „Kuratooriumi ja“. Samas võiks meie hinnangul anda kõrgharidusseadus ka selge volitusnormi haridus- ja teadusministrile HAKA ülesannete määratlemiseks laiemalt. Teeme ettepaneku laiendada nimetatud lõiget kvaliteediagentuuri ülesannetele:</p> <p><u>Ettepanek:</u> Sõnastada paragrahvi 37 lõige 3¹ järgmiselt: Kvaliteediagentuuri ja kõrghariduse hindamisnõukogu ülesanded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu teksti muudetud vastavalt ettepanekule.</p>

	<p>5) Eelnõu: § 2. Ravimiseaduse muutmine</p> <p>Ravimiseaduse § 11 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(1) Proviisor on käesoleva seaduse tähenduses farmaatsiaalase haridusega eraldiseisvalt bakalaureuseõppe ja magistriõppe läbinud isik. Proviisoriõppe maht kokku on 300 ainepunkti.“.</p> <p>Kommentaar: Praegune sõnastus välistab võimaluse, et proviisor on isik, kes on läbinud viieaastase integreeritud õppekava. Eeldame, et see ei ole taotlus. Kehtiva seaduse sõnastus on järgmine: § 11. Proviisor ja farmatseut</p> <p>(1) Proviisor on käesoleva seaduse tähenduses farmaatsiaalase haridusega proviisoriõppe õppekava läbinud isik. Ilmselt on soov seadusemuudatusega kehtestada, et proviisoriõppe maht on vähemalt 300 ainepunkti ning oluline ei ole see, kas see on läbitud integreeritud õppes või 3+2 õppes. Sellest johtuvalt</p> <p>Ettepanek: Sõnastada Ravimiseaduse § 11 lõige 1 järgnevalt: Proviisor on käesoleva seaduse tähenduses kokku vähemalt 300 ainepunkti mahus farmaatsiaalase hariduse omandanud isik.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Muudame sõnastust vastavalt Sotsiaalministeeriumi väljapakutule.</p>
	<p>6) Kommentaar: Käesolev kõrgharidusseaduse muutmise seaduse eelnõu astub suure sammu Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri tegutsemise õigusselguse suunas, kuid jätab endisel kehtima vastuolu kvaliteediagentuuri toimimist sätestava ministri määruse (Haridus- ja Noorteameti põhimäärus) ning kutseõppeasutuse seaduse vahel. Nimelt annab kutseõppeasutuse seadus kutseõppe kvaliteedi hindamise ülesande Haridus- ja Noorteametile, samas kui ministri määrus annab selle ülesande selgelt Haridus- ja Noorteameti koosseisu kuuluvale sõltumatule ja iseseisvale Eesti Hariduse</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Käesolev eelnõu käsitleb kõrgharidusseaduse muudatusi ning selle eesmärk on reguleerida Haridus- ja Noorteameti koosseisus tegutseva kvaliteediagentuuri tegevust kõrghariduse valdkonnas. Kutseõppeasutuse seaduse muutmine jääb käesoleva eelnõu reguleerimisalast välja ning kutseõppe kvaliteedi hindamise õigusraamistiku terviklik ülevaatamine eeldab eraldi</p>

	<p>Kvaliteediagentuurile. Selle ilmse vastuolu lahendamine oleks praeguse kõrgharidusseaduse muutmise seaduse raames kindlasti võimalik ja vajalik. Seetõttu teeme ettepaneku viia kutseõppeasutuse seadusesse sisse järgmised muudatused, mis haakuvad kõrgharidusseaduse muudatustega:</p> <p>Ettepanekud:</p> <p>(2) Muuta kutseõppeasutuse seaduse §14¹ lõikeid 2 ja 4 ning sõnastada need järgnevalt:</p> <p>(3) Kvaliteedi hindamist korraldab Haridus- ja Noorteameti koosseisu kuuluv sõltumatu ja iseseisev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi kvaliteediagentuur).</p> <p>(4) Kvaliteeti hindab hindamisnõukogu, mille moodustab kõrgharidusseaduse paragrahvis 37 nimetatud kuratoorium.</p> <p>2. Muuta kutseõppeasutuse seaduse § 11 lõiget 1 ning sõnastada see järgnevalt:</p> <p>(1) Õppe läbiviimise õiguse andmisel teeb õppekavarühmas ekspertiisi käesoleva seaduse paragrahvis 14 nimetatud kvaliteediagentuur.</p>	<p>õigusloomeprotsessi, sealhulgas mõjuanalüüsi ja huvirühmade kaasamist.</p> <p>Kutseõppe kvaliteedi hindamise korralduse ja vastutuse täpsustamist käsitletakse vajaduse korral eraldi seadusemuudatuse raames.</p>
	<p>7) Kommentaar: Käesoleva aasta 29. aprillil kinnitas kõrghariduse hindamisnõukogu uue institutsionaalse akrediteerimise mudeli, mille kohaselt hinnatakse rakenduskõrgkoolides akrediteerimise raames ka kutseõppe kvaliteeti (sarnaselt kõrgharidusõppe ja täienduskoolitusega). Hetkel sätestab kõrgharidusseadus, et rakenduskõrgkoolile rakendub ka kutseõppeasutuse seaduses sätestatud kutseõppe kvaliteedihindamine. Leiame, et antud juhul on tegemist ebamõistliku dubleerimisega, mis toob kaasa tarbetut aja- ja finantsressursi kulu. HAKA on ka varem püüdnud rakenduskõrgkoolide puhul ühitada kõrgharidusõppe ja kutseõppe hindamisi, kuid see on olnud alati eraldi arendus, mis nõuab lisatööd nii õppeasutustelt kui hindamiskomisjonidelt ja</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Eelnõu kooskõlastamise käigus on selgitatud, et seaduse tekst on siiski arusaadav ning ei vaja täpsustamist.</p>

	<p>hindamisnõukogult. Lisaks on probleem selles, et kehtiva kutseõppeasutuse seaduse kohaselt toimub kutseõppe kvaliteedihindamine kord 6 aasta jooksul, samas kui institutsionaalne akrediteerimine kord 7 aasta jooksul. Võttes arvesse, et institutsionaalne akrediteerimine katab rakenduskõrgkoolide puhul ka kutseõppe hindamise (vastavad erinõuded sisalduvad vastu võetud mudelis) ning vältimaks ebamõistlikku dubleerimist, teeme järgmise ettepaneku:</p> <p>Ettepanek: Muuta kõrgharidusseaduse paragrahvi 21 lõiget 5 ning sõnastada see järgmiselt: (5) Kutseõppe korraldamisele rakenduskõrgkoolis kohaldatakse kutseõppeasutuse seaduses õppekava, õppekorralduse, õpetajate, rahastamise ja kutseõppe läbiviimise õigusega seonduvat, välja arvatud õpilase koolist väljaarvamine ja kutseõppe kvaliteedi hindamine.</p>	
Estonian Business School	<p>SA Estonian Business School (EBS) tänab Haridus- ja Teadusministeeriumi võimaluse eest esitada arvamus ja omapoolsed ettepanekud menetluses oleva kõrgharidusseaduse (KHS) muutmise seaduse eelnõu kohta.</p> <p>KHSi rakenduspraktika jooksul on ilmnenu vastuolud kõrgkoolide võrdse kohtlemise printsiibi rakendamise õigusselguse ja erakõrgkoolide õiguskindlusega. Arvestades, et arvamuste ja ettepanekute saamiseks esitatud muudatuste menetlemisega on avatud võimalus üle vaadata ka 17.06.2025 vastu võetud „Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seadusega“ (TAIKS) vastuolus olevad sätted KHSi terviktekstis, teeme täiendavad ettepanekud KHSi muutmiseks.</p>	Teadmiseks võetud.
	<p>1. Seisukohad kooskõlastamiseks esitatud eelnõu teemadel</p> <p>1. Tasu võtmise õigus lühema kui 120 EAP magistriõppekavades. Toetame. Meede leevendab turumoonutusi ja aitab vähendada koormust riigieelarvele.</p>	Arvestatud.

	<p>2. Kõrghariduse kvaliteedi hindamise korralduse viimine seaduse tasemele. Toetame. Meede tugevdab hindamise sõltumatust ja võrreldavust Euroopa standarditega ning väldib dubleerimist teiste järelevalvemehhanismidega.</p>	
	<p>II. EBSi ettepanekud KHSi muutmiseks (võrdse kohtlemise, õigusselguse ja õiguskindluse tagamiseks)</p> <p>1. § 39 (järelevalve). Täpsustada, et eraõigusliku ülikooli suhtes kohaldub riiklik järelevalve tema tegevuse õiguspärasuse üle ning teenistuslik ega haldusjärelevalve ei kohaldu.</p> <p>2. § 41 lõige 1. Muuta nii, et „Tegevustoetus on eraldi ülikoolidele ja rakenduskõrgkoolidele kvaliteetse kõrgharidustaseme õppe korraldamiseks ja arendamiseks ning kõrgkooli missiooni täitmiseks.“</p> <p>3. § 43, pealkirja uus redaktsioon: „Ülikoolile toetuse eraldamine“</p> <p>4. § 45, pealkirja uus redaktsioon: „Rakenduskõrgkoolile toetuse eraldamine“</p> <p>5. § 46 tunnistada kehtetuks.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Teenistusliku ja haldusjärelevalve kohaldamisala tuleneb üldseadustest ning sõltub avaliku ülesande täitmise ja halduslepingu olemasolust, mitte üksnes kõrgkooli õiguslikust vormist. Eraõiguslik kõrgkool võib täita avalikku ülesannet ning olla halduslepingu alusel riigi rahastamisel, mistõttu ei ole põhjendatud haldusjärelevalve võimaluse välistamine seaduse tasandil. Erakõrgkoolile toetuse eraldamisele peame jätkuvalt oluliseks, et seda tehakse vajadusel, arvestades riigi strateegilisi eesmärgi ja prognoositavat kõrgharidusega spetsialistide vajadust tööjõuturul KHaS § 46 alusel.</p>
	<p>Põhjendused (lühidalt):</p> <ul style="list-style-type: none"> KHSi praegused rahastussätted eristavad sarnaseid ülesandeid täitvaid ülikoole omandivormi alusel, mis loob normikonflikti ning on vastuolus õigusselguse ja õiguskindluse põhimõtetega. Halduslepingu vormis avalike ülesannete delegeerimine seaduse alusel eraõiguslikele isikutele on toimiv praktika, mille üldised õiguslikud alused on sätestatud Haldusmenetluse seaduses. Ülikoolide erinev kohtlemine sõltuvalt nende omandivormist arutati põhjalikult läbi TAIKS menetluse käigus. Konsensuslikult jõuti järeldusele, et omandivorm ei saa olla aluseks ülikoolide erinevale kohtlemisele. TAIKSis ei kasutata sõna „ülikool“ ees kordagi laiendit „avalik-õiguslik“ 	

	<p>või „era“. Sarnase kontseptsiooni rakendamine KHSis tagab ühtse õigusloogika.</p> <ul style="list-style-type: none"> • § 46 kehtetuks tunnistamisel ja § 39, § 41 ning § 43 täpsustamisel saab halduslepingut sõlmida ja eraõigusliku ülikooli kaasata riiklike ülesannete täitmisesse üldise õiguskorra alusel. 	
Eesti Maaülikool	<p>Oleme eelnõu läbi vaadanud ning esitame alljärgnevalt oma tähelepanekud ja ettepanekud.</p> <p>1. Paragrahvi 1 täiendatakse lõigetega 5 ja 6 järgmises sõnastuses:</p> <p>„(5) Kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine toimub Eesti Vabariigi haridusseaduse § 366 lõike 4 alusel asutatud Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi hariduse infosüsteem) elektroonilises keskkonnas.“</p> <p>Juhime tähelepanu, et ülikoolides toimub ingliskeelsetele õppekavadele vastuvõtt praegu välismaalaste sisseastumissüsteemi DreamApply kaudu, kuna senini ei ole olnud võimalik seda korraldada läbi sisseastumisinfosüsteemi SAIS.</p> <p>Kui seadusemuudatuse jõustumisel kogu kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine toimuma Eesti Hariduse Infosüsteemi elektroonilises keskkonnas, siis soovime selgitust, kas nimetatud süsteemis on tagatud ka kandideerimise võimalus välismaalastele. Oluline on tagada, et välisüliõpilaste vastuvõtt ei muutuks tehniliselt ega õiguslikult takistatuks.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seaduse teksti täpsustatud ja täiendatud ning lisatud võimalus kasutada DreamApply platvormi.</p>
	<p>2. Paragrahvi 15 lõiget 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(4) Üliõpilaste riiklike stipendiumite liigid, suurused ning nende määramise üldtingimused ja korra kehtestab määrusega valdkonna eest vastutav minister, kes võib ülesande täitmise volitada stipendiumi andjale, kelleks on Haridus- ja Noorteamet ning kõrgkoolid.“;</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seaduse eelnõu teksti täpsustatud ning lisatud vajalikud täpsustused, et eelnõu tekst oleks kooskõlas PSga. Eelnõu tekst ei eelda, et kõrgkoolid hakkaks andma teisi stipendiume välja, kui nad seda hetkel teevad. Volitusnormi</p>

	<p>Vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele „Üliõpilaste riiklike stipendiumite liigid, suurused ning nende määramise üldtingimused ja kord“ (§ 1 lg 2) on üliõpilaste stipendiumite liigid järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - erialastipendium, - erivajadusega üliõpilaste stipendium, - asendushooldusel viibinud või eestkostja peres elanud üliõpilaste kõrghariduse omandamistoetav stipendium. <p>Eesti Maaülikooli hinnangul ei ole otstarbekas volitada kõrgkooli tegelema erivajadusega üliõpilaste stipendiumi ning asendushooldusel viibinud või eestkostja peres elanud üliõpilaste kõrghariduse omandamist toetava stipendiumi määramisega. Need stipendiumid eeldavad spetsiifilist pädevust ja andmekaitsealast teadlikkust ning on olemuselt sotsiaaltoetuse laadis. Ülikoolil puudub pädevus selliste stipendiumite määramiseks.</p>	<p>kohaselt jätkab ka HARNO stipendiumide andmist vastavalt määrusele.</p>
	<p>3. Paragrahvi 16 täiendatakse lõikega 62 järgmises sõnastuses:</p> <p>„(62) Käesoleva paragrahvi lõike 6 punktis 32 nimetatud eksmatrikuleerimiseks ei loeta üliõpilase omal soovil kõrgkoolist väljaarvamist vastuvõtuaasta õppetöö esimese 14 kalendripäeva jooksul.“;</p> <p>Eesti Maaülikool leiab, et muudatus vajab täpsustamist. Praeguses sõnastuses ei ole selge, mida täpselt mõeldakse „õppetöö esimese 14 kalendripäeva“ all. Õppetöö toimub erinevates õppevormides (päeva-, kaug- ja sessioonõpe), mistõttu võivad õppetöö alguse kuupäevad oluliselt erineda. Kui seaduse mõte on määratleda periood alates semestri algusest või immatrikuleerimisest, tuleks seda sõnastuses üheselt selgelt väljendada, näiteks:</p> <p>„... immatrikuleerimisest arvates 14 kalendripäeva jooksul.“</p> <p>Samuti vajab täpsustamist mõiste „vastuvõtuaasta“. Tuleb selgelt määratleda, kuidas käsitletakse juhtumeid, kus üliõpilane</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu tekst sõnastatud selgemalt ning täpsustatud, millisest ajast mis ajani tuleb lugeda päevi. Lisaks on pikendatud üliõpilase võimalust koolist eksmatrikuleerida ilma, et läheks arvesse üks õpitud kord.</p>

	<p>immatrikuleeritakse, kuid siirdub kohe pärast vastuvõttu akadeemilisele puhkusele (nt kaitseväeteenistusse) ning naastes (enamasti aasta pärast) katkestab õpingud õppetöö algusest esimese 14 päeva jooksul. Praegune sõnastus ei võimalda üheselt tõlgendada, millise vastuvõtuaasta ja perioodi suhtes selline üliõpilane seaduses sätestatud tingimustele allub.</p>	
Justiitsministeerium	<p>Haridus- ja Teadusministeerium on saanud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks kõrgharidusseaduse (KHaS) muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.</p> <p>1. Eelnõu § 1 p 1 – kõnealuse sättega nähakse ette, et kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine toimub Eesti Vabariigi haridusseaduse (HaS) § 36⁶ lõike 4 alusel asutatud Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi hariduse infosüsteem) elektroonilises keskkonnas ning kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid kvaliteetse õppe pakkumiseks ja tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil.</p> <p>Esiteks märgime, et kõnealused sätted ei sobi oma olemuselt seaduse reguleerimise ega kohaldamisala sättesse. Kavandatav lõige 5 sobib pigem §-i 12 ning lõige 6 pigem §-i 3.</p> <p>Teiseks tuleb tulenevalt sellest, et eelnõu kohaselt toimub kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine hariduse infosüsteemi kaudu, muuta ka HaS § 36⁶ regulatsiooni. Nimetatud infosüsteemi eesmärk hõlmab muu hulgas ka õpilaskandidaadi vastuvõtu läbiviimist, seega andmekogu pidamise eesmärki täiendada ei pea. Küll aga peab muutma § 36⁶ lõiget 2 ning nägema ette, et andmekogul on kaasvastutavad töötlejad. Kaasvastutavate töötlejatena tuleb loetleda kõik, kes täidavad neile seadusega pandud ülesannet nimetatud andmekogu kaudu, näiteks Haridus- ja Teadusministeerium,</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Sätete asukohta ja sõnastust muudetud ning täiendatud. Lisatud on EV haridusseaduse muudatus ning plaanitakse muuta EHIS põhimäärust.</p> <p>Kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine toimub valdavalt SAIS keskkonnas, kuid on siiski sihtrühmi, kes ei saa Eesti autentimisvõimaluste tõttu selle kaudu kandideerida (välisriigi kodanikud) ja seetõttu kasutatakse täiendavalt eraldi keskkonda (DreamApply). Seetõttu lisatakse lause, mis lubab kasutada ka alternatiivseid kanaleid kandideerimiseks. Kohustus SAIS kasutada on ühtlasi üksnes riigilt tegevustoetust saavatel kõrgkoolidel ehk riigi rakenduskõrgkoolidel ja avalik-õiguslikel ülikoolidel. Erakõrgkoolid on vabad valima, millist keskkonda nad kandideerimiseks kasutavad.</p>

	<p>kõrgkoolid jne. Põhimääruses tuleb seejärel kindlaks määrata, kes täpsemalt milliste kohustuste täitmise eest vastutab. Näiteks kes vastutab andmekogu haldamise, arendamise eest, kes vastutab millisel eesmärgil milliste isikuandmete töötlemise eest, kes on andmesubjektile ühtne kontaktpunkt jne.</p> <p>Kolmandaks tuleb lõike 6 sõnastuses täpsustada, milliseid isikuandmete kategooriaid on kõrgkoolil õigus vastavate eesmärkide saavutamiseks töödelda. Hetkel võimaldab säte töödelda ükskõik milliseid isikuandmete kategooriaid, seal hulgas näiteks eriliiki isikuandmeid. Lisaks palume täpsustada seletuskirjas, kas kõrgkoolid täidavad lõikes 6 ette nähtud ülesannet tagada kvaliteetne õpe samuti hariduse infosüsteemi abil või toimub andmetöötlus koolide enda süsteemides.</p>	
	<p>2. Eelnõu § 1 p 1 – lõikega 6 sätestatakse õigus töödelda andmeid ning selle eesmärk. Teeme ettepaneku sõnastus üle vaadata ja vajadusel täiendada. Esiteks kandideeritakse ka tasulistele kohtadele, täiendusõppesse s.h mikrokraadidele hariduse infosüsteemi elektroonilises keskkonnas. Praegu on kirjas, et ainult tasuta kohale kandideerimisel on õigus töödelda. Teiseks tuleks täpsustada ka sõnastust „kvaliteetse õppe pakkumiseks“. Tegelikult töödeldakse andmeid ka sisseastumistingimustele vastamise kontrollimiseks, näiteks, kas on olemas nõutav eelnev haridustase.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu teksti täiendatud ja muudetud ning lisatud mis eesmärgil andmeid töödeldakse. Täpsem andmete töötlemise kord on sätestatud EHIS põhimääruses.</p>
	<p>3. Eelnõu § 1 p 5 (seaduse § 15 lg 4 muutmise) – eelnõuga plaanitakse anda ministrile õigus anda riiklike stipendiumite liikide, suuruste ning nende määramise üldtingimuste ja määramise korra kehtestamiseks volitus Haridus- ja Noorteametile või kõrgkoolile. Määrusandluse edasivolitamine peaks olema erandlik nähtus, mida võib kavandada olukorras, kus vahetu volitamine ei ole asjaoludest tulenevalt võimalik (hea õigusloome ja normitehnika eeskirja käsiraamat lk 24).</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu sõnastust muudetud ja viidud see kooskõlla seletuskirja tekstiga ning antud täpsem volitus HARNole ja kõrgkoolidele.</p>

	<p>Edasivolitamise õiguse andmisel tuleb silmas pidada, et määruse andmiseks pädevate organite ringi ei saa edasivolituse andmisega laiendada. Haridus-ja Noorteamet ei ole määrusandluse pädevusega asutus, seega ei saa minister talle seadusega antud määruse andmise volitust asutusele edasi volitada. Palume analüüsida, kas edasivolituse andmine on hädavajalik ja tagada, et edasivolitus antakse üldakti andmise pädevusega organile. Seletuskirja kohaselt saab stipendiumi andja, s.o. Haridus- ja Noorteamet või kõrgkool, täpsustada stipendiumi andmise korralduslikke küsimusi. Näidetena on toodud taotlemise keskkonna määratlemist, kuupäevi jne. Seletuskirjas toodu ei ole aga kooskõlas eelnõuga, kus volitusnormiga antakse õiguse edasi volitada ka stipendiumite liikide ja suuruste kindlaksmääramine. Palume seletuskiri ja eelnõu omavahel kooskõlla viia.</p>	
	<p>4. Eelnõu § 1 p 15 (seaduse täiendamine §-ga 39¹) – lisatava sätte lõikes 3 loetletakse meetmed, mida järelevalveorgan saab rakendada haldus-, riiklikus või teenistuslikus järelevalves. Meetmete loetlemise vajalikkus jääb arusaamatuks, sest mitmed neist tulenevad juba nii Vabariigi Valitsuse seadusest kui ka korrakaitseseadusest. Seega palume kaaluda, kas meetmete sätestamine eriseaduses on vajalik. Lisaks on ebaselge, millises järelevalvemenetluses milliseid meetmeid kasutada tuleks, sest näiteks teenistusliku järelevalve korral ei saa haldussunni vahendina sunniraha rakendada.</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Sunniraha kohaldamise alus on täpsustatud ning teenistusliku järelevalve korral sunniraha rakendamise võimalus on välistatud. Ülejäänud osas on sätte kujundatud kooskõlas teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse §-s 29 sätestatud järelevalveraamistikuga. Arvestades, et ülikoolid on ühtlasi teadusasutused, on õigusselguse ja ühtse halduspraktika tagamiseks põhjendatud samane järelevalvekorraldus teadusasutuste ja ülikoolide puhul.</p>
	<p>5. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.</p>	<p>Arvestatud.</p>

Sotsiaalministeerium	<p>Konsulterisime antud eelnõu osas Ravimiameti ja Terviseametiga ning leiame, et proviisorõppe ainepunktide mahu välja toomine ravimiseaduses ei ole asjakohane, kuna ravimiseadus ei reguleeri proviisori kutse saamiseks õppe mahtu vaid nõudeid isikutele, kes võivad ravimiseaduse kohaselt ravimite käitlemisega tegeleda (MSÜS § 6 lg 3 isikulised nõuded). Samuti võib ainepunktide eraldi välja toomine RavS-s tekitada segadust ja saada takistuseks proviisori kutsekvalifikatsiooni tunnustamisele ja enne muudatuste jõustumist proviisorõppe läbinud isikutele tulevikus – muudatuse järgselt ei vasta integreeritud 5-aastase proviisorõppe läbinud isikud enam proviisori definitsioonile. Seega teeme ettepaneku korrastada proviisori mõistet RavS § 11 lõikes 1 selliselt, et proviisor RavS tähenduses on TTKS § 26⁴ lõike 2 alusel loodud tervishoiukorralduse infosüsteemis registreeritud proviisori kutsekvalifikatsiooni omandanud isik. RavS kohaselt peab proviisori kutsealal tegutsemiseks olema isik registreeritud TTKS § 26⁴ lõike 2 alusel loodud tervishoiukorralduse infosüsteemis (tervishoiutöötajate register). Tervishoiu töötajate registrisse kantakse ka isikud, kes on läbinud RavS § 55 lõige 2 punkti 2 ja lõike 3 kohaselt proviisori kutsekvalifikatsiooni tunnustamise. Sellisel juhul on tagatud ka enne muudatuste jõustumist TTKS § 26⁴ lõike 2 alusel loodud tervishoiutöötajate registris registreeritud proviisoritele kooskõlas MSÜS § 6 lõike 3 ja RavS mõistes vastavus ravimite käitlemises osalemiseks ka tulevikus.</p> <p>Eeltoodust lähtuvalt teeme <u>ettepaneku RavS muudatusest loobuda</u> või sõnastada muudatus järgmiselt:</p> <p>§ 2. Ravimiseaduse muutmine</p> <p>Ravimiseaduse § 11 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Ravimiseaduse sõnastust muudetud vastavalt esitatud ettepanekule.</p>
-----------------------------	---	--

	„(1) Proviisor käesoleva seaduse tähenduses on tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 26 ⁴ lõike 2 alusel loodud tervishoiukorralduse infosüsteemis registreeritud proviisori kutsekvalifikatsiooni omandanud isik.“.	
Eesti Kunstiakadeemia	1) Tasu võtmise õigus võiks jääda alla 120 EAP mahuga magistriõppekavadel;	Arvestatud.
	2) Õppetasu küsimine doktoriõppes. Kõrghariduse kvaliteediagentuuri regulatsiooni toomine seaduse tasandile;	Selgitus. Õppetasu on õigus küsida doktoriõppes kolmandatest riikidest pärit üliõpilastelt.
	3) Soovime selgust selle kohta, kuidas on määratletud liikumine ühest õppeastmest teise – kas see toimub üksnes õppekava täieliku läbimise alusel või on oluline ka läbitud ainepunktide (EAP) hulk. Küsimus on tõstatunud seoses magistriõppes lubatud lühema mahuga õppekavadega. Soovime teada, kas sellise lühema mahuga magistriõppekava lõpetamine on piisav alus doktoriõppesse kandideerimiseks ja kuidas seda käsitletakse õppeastmete järjestuse ja vastavuse seisukohalt. Mõistame, et õppeastmete määratlemine on kompleksne küsimus, kuid seoses erinevas mahus pakutavate õppekavadega palume ministriumil seisukohta, kuidas õppeastmete vaheline üleminek on õiguslikult ja sisuliselt määratletud.	Selgitus. Õppeastmete vahel liikumine toimub omandatud kvalifikatsiooni ehk akadeemilise kraadi alusel. Doktoriõppesse kandideerimise eelduseks on magistrikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni omandamine. Seetõttu on doktoriõppesse kandideerimiseks piisav ka lühema mahuga magistriõppekava lõpetamine, kui selle tulemusena omandatakse magistrikraad kõrgharidusseaduse tähenduses. Läbitud ainepunktide kogumaht ei ole iseseisev õppeastmete vahel liikumise kriteerium, vaid õppeastmete järjestuse määrab omandatud kraad.
Eesti Üliõpilaskondade Liit	1. Üheaastased magistriõppekavad. Eelnõus võimaldatakse alla 120 EAP mahuga magistriõppekavasid, mille eelduseks on vähemalt 4-aastane bakalaureusekraad, magistrikraad või 3-aastane töökogemus. Üliõpilaste hinnangul on oluline, et varasema õppe- ja töökogemuse arvestamine toetaks kõrghariduse paindlikkust ja kättesaadavust, kuid seejuures peab säilima akadeemilise õppe kvaliteet ja sisuline väärtus. Töökogemus ja praktilised oskused on küll väärtuslik osa õppija	Selgitus. Eelnõu eesmärk on suurendada kõrghariduse paindlikkust ja kättesaadavust, arvestades õppijate mitmekesisist varasemat haridus- ja töökogemust. Alla 120 EAP mahuga magistriõppekavad on kavandatud eeskätt neile õppijatele, kellel on varasem 4-aastane bakalaureuseõpe, magistrikraad või märkimisväärne erialane töökogemus, mis

	<p>arengust, ent nende võrdsustamine teoreetiliste teadmistega võib olla problemaatiline. Töökogemus ei pruugi alati tagada akadeemilise õppe kaudu omandatavaid süsteemseid teadmisi, kriitilist mõtlemist ja teaduspõhist lähenemist. Töökogemuse arvestamine peab olema läbipaistev ja järjepidev protsess, mis tugineb selgetel hindamiskriteeriumitel ning tagab, et kvaliteet ja õiglus ei jääks paindlikkuse varju. Soovime rõhutada, et Bologna protsess näeb ette, et magistrikraad peab olema vähemalt 75 EAP mahus, et tagada hariduse kvaliteet ja rahvusvaheline võrreldavus – kuigi Eesti alammäär on juba praegugi kahjuks alla selle. Lisaks on Eestis juba olemas üheaastased mikrokraadid ja muud täiendusõppevormid, mis täidavad sarnast eesmärki. Seetõttu leiame, et lühendatud magistriõppekavade loomine võib kahjustada erialade akadeemilist järjepidevust ja teoreetilist alust, mis on vajalik doktoriõppeks. Me ei toeta üheaastaste tasuliste magistriõppekavade seadusesse sisseviimist, sest see kujutab endast finantsilist barjääri, takistades ligipääsu kõrgharidusele. Samas näeme positiivsena võimalust pakkuda tasulisi täiendkoolitusi ja mikrokraade, mis suurendavad ülikoolide finantsvõimekust ning toetavad elukestvat õpet, ilma et see ohustaks magistriõppe akadeemilist kvaliteeti. Eestis on juba olemas 1-aastased mikrokraadid ja täiendusõppevormid, mis täidavad sarnast eesmärki. Leiame, et lühendatud magistriõpe võib kahjustada erialade akadeemilist järjepidevust ja teoreetilist põhja, mis on vajalik doktoriõppeks. Eriti näeme 1-aastaseid magistreid probleemseks kunsti- ja praktilistel erialadel, kus loominguline ja projektipõhine töö nõuab pikemat arenguperioodi.</p>	<p>võimaldab lühendatud õppevormis saavutada magistritaseme õpiväljundid. Töökogemuse arvestamine ei tähenda teoreetiliste teadmiste asendamist praktikaga, vaid varasema õppe ja kogemuse tunnustamist selgete ja läbipaistvate hindamiskriteeriumide alusel. Õppekava kvaliteedi ja akadeemilise taseme tagavad kõrgharidusseaduses sätestatud õpiväljundid, kvaliteedi hindamise mehhanismid ning kõrgkoolide akadeemiline vastutus õppekavade sisulise taseme eest. Bologna protsess ei sätesta magistriõppe miinimummahtu ainepunktides, vaid nõuab teise õppeastme õpiväljundite saavutamist. Seetõttu on rahvusvaheliselt kasutusel ka lühema mahuga magistriõppevorme, eeldusel et õpiväljundid vastavad teise tsükli kvalifikatsiooniraamistiku nõuetele. Lühendatud magistriõppekavad ei asenda mikrokraade ega täiendusõpet, vaid täiendavad kõrghariduse õppevormide paletti. Mikrokraadid ja täiendusõpe jäävad olulisteks elukestva õppe vormideks, kuid magistrikraad annab akadeemilise kvalifikatsiooni, mis on vajalik näiteks doktoriõppesse sisenemiseks. Üheaastaste magistriõppekavade loomine ei vähenda akadeemilist kvaliteeti, kuna doktoriõppe vastuvõtul võivad kõrgkoolid kehtestada täiendavaid akadeemilisi nõudeid ning hinnata kandidaatide ettevalmistust sisuliselt. Samuti säilib kõrgkoolidel autonoomia otsustada, millistes valdkondades</p>
--	--	---

		<p>on lühema mahuga magistriõppe akadeemiliselt põhjendatud, sh arvestades loominguliste ja praktiliste erialade eripära.</p> <p>Õppetasu küsimise võimalus on ette nähtud eelkõige rahvusvaheliste ja eraraha kaasamise eesmärkidega ning ei välista riiklikult rahastatud tasuta magistriõppe säilimist.</p>
	<p>2. Tasuline doktoriõpe. EÜL ei toeta doktorantuuri tasuliseks muutmist. Leiame, et antud muudatus ohustab Eesti kõrgkoolide konkurentsivõimet rahvusvahelisel areenil. Doktoriõppe tasuliseks muutmise, isegi kui see puudutab vaid kolmandate riikide tudengeid, vähendab Eesti atraktiivsust rahvusvaheliste teadlaste ja noorteadlaste jaoks. Eesti ülikoolid konkureerivad doktorantide pärast Euroopa ja maailma tippkõrgkoolidega, kus doktoriõpe on valdavalt tasuta või tugevalt stipendiumitega toetatud. Samuti, leiab Eesti Üliõpilaskondade Liit, et rahvusvaheliste tudengite staatus riigis peab olema võrdne kohalike üliõpilastega ning näeb muudatust kui sammu tagasi. Ühtlasi, vähendab muudatus rahvusvaheliste doktorantide võimalust integreeruda ning jätkata elu Eestis.</p>	<p>Selgitus. Eelnõu ei muuda doktoriõpet üldiselt tasuliseks ega puuduta Eesti ning Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna ja Šveitsi kodanikke, kellele kehtivad kõrgharidusõppes võrdsed tingimused vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 18 ja 21. Õigus nõuda õppekulude hüvitamist on piiratud kolmandate riikide kodanikega ning on fakultatiivne, mitte kohustuslik.</p> <p>Muudatuse eesmärk on anda kõrgkoolidele täiendav rahastamisinstrument olukordades, kus doktoriõpe ei ole seotud töölepinguga ega kaetud riikliku rahastuse või stipendiumiga.</p> <p>See ei välista riiklikult rahastatud doktoriõppe, stipendiumite ega nooremteaduri ametikohtade jätkumist ning ei piira kõrgkoolide võimalust pakkuda doktorantidele sh kolmandatest riikidest pärit doktorantidele tasuta õppekohti rahvusvahelise konkurentsivõime tagamiseks.</p> <p>Eelnõu ei vähenda rahvusvaheliste doktorantide õigusi ega takista nende integreerumist Eestis. Vastupidi, muudatus suurendab kõrgkoolide paindlikkust rahvusvaheliste õppijate kaasamisel ning võimaldab diferentseeritud</p>

		rahastamismudeleid, mis on rahvusvahelises praktikas levinud.
	3. Proviisoriõpe EÜL toetab proviisoriõppe lahkulöömist eraldi bakalaureuse- ja magistrikraadideks. Leiame, et see tagab tudengitele suurema mobiilsuse ja valikuvõimaluse, mitte ainult õppetasemete vahel, vaid ka Tartu ja Tallinna vahel. Muudatus võimaldaks ka Tallinna farmaatsia tudengitel omandada magistrikraad Tartus.	Teadmiseks võetud.
Eesti Õpilasesinduste Liit	<p>Eesti Õpilasesinduste Liit on tutvunud kõrgharidusseaduse muutmise eelnõuga ning esitame oma arvamuse seoses läbiviidavate muudatustega. EÕEL toetab eelnõu üldist suunda ja peab oluliseks, et kõrgharidus oleks jätkusuutlik, kvaliteetne ja avatud kõigile õppijatele.</p> <p>Tahame aga siiski rõhutada, et kõrghariduse rahastamissüsteemi kavandatavad muudatused ei tohi vähendada üldhariduse ja kutsehariduse lõpetajate ligipääsu tasuta eestikeelsele kõrgharidusele. Kuigi eelnõu eesmärk on laiendada eraraha kaasamise võimalusi ja pakkuda paindlikumaid õppevorme, kannab tasuliste ühe-aastaste magistriõppekavade sisseseadmine endas riski, et see nihutab tasakaalu tasuta ja tasulise õppe vahel ning loob pikaajaliselt surve suurendada õppemaksu ka eestikeelsetel õppekavadel.</p> <p>EÕEL peab oluliseks, et tasuta eestikeelne kõrgharidus säiliks kõigile esmakordsetele õppijatele võrdselt kättesaadavana sõltumata nende sotsiaalmajanduslikust taustast, elukohast või eelnevast haridustasemest. Kui kõrgkoolidele antakse õigus pakkuda tasulist eestikeelset õpet, tuleb riigil tagada mehhanismid, mis välistavad tasuta õppekohtade vähenemise.</p>	<p>Selgitus. Eelnõu eesmärk on suurendada kõrghariduse paindlikkust ja rahastamise mitmekesisust, säilitades samal ajal tasuta eestikeelse kõrghariduse põhimõtte. Eelnõu ei muuda tasuta eestikeelse kõrghariduse põhimõtet ning ei vähenda riiklikult rahastatud õppekohtade mahtu esmakordsetele õppijatele. Tasuliste õppevormide võimaldamine on kavandatud täiendava õppevormina ning ei asenda tasuta õppekohti.</p> <p>Tasuliste lühema mahuga magistriõppekavade eesmärk on pakkuda paindlikke õpiteid täiskasvanud õppijatele ja rahvusvahelistele õppijatele ning võimaldada kõrgkoolidel kaasata eraraha. See ei loo kohustust tasulise õppe osakaalu suurendamiseks ega muuda tasuta õppekohti tasuliseks. Riigil säilib vastutus tagada tasuta eestikeelsete õppekohtade kättesaadavus vastavalt kõrghariduse strateegilistele eesmärkidele ja rahastamisotsustele.</p> <p>Eelnõu ei anna alust tasuta õppekohtade vähendamiseks, kuna tasuta õppekohtade arv ja</p>

		<p>rahastamine lepitakse kokku riigi ja kõrgkoolide vahel sõlmitavates halduslepingutes. Vajaduse korral saab riik halduslepingute kaudu seada täiendavaid tingimusi tasuta õppekohtade mahu säilitamiseks.</p>
	<p>Lisaks juhib EÕEL tähelepanu, et sotsiaalne õiglus kõrghariduses ei tähenda ainult tasuta kohti, vaid ka selget ja arusaadavat toetussüsteemi. Kui osa magistriõppest muutub tasuliseks, peab riik tagama õppetoetuste ja õppelaenude süsteemi, mis väldib sissetulekupõhist ebavõrdsust ja ei muuda hariduse omandamist riskantseks majanduslikuks otsuseks. EÕEL toetab paindlikkuse suurendamist ja täiskasvanud õppijate paremat kaasamist, kuid rõhutab, et kõrgharidus ei tohi muutuda tasuliste võimaluste kaudu järk-järgult privileegiks, vaid peab jääma osaks noorte põhiõigusest haridusele.</p>	<p>Selgitus. Sotsiaalse õigluse tagamiseks jätkab riik õppetoetuste ja õppelaenude süsteemi arendamist ning analüüsib täiendavate toetusmeetmete vajadust seoses paindlike õppevormide laienemisega. Eelnõu rakendamisel jälgitakse tasuliste õppevormide mõju ligipääsule kõrgharidusele ning vajaduse korral rakendatakse täiendavaid meetmeid ebavõrdsuse vähendamiseks. Eelnõu eesmärk ei ole muuta kõrgharidust privileegiks, vaid laiendada õpivõimalusi erineva taustaga õppijatele ning toetada elukestvat õpet, säilitades tasuta eestikeelse kõrghariduse kui kõrghariduspoliitika keske põhimõtte.</p>
<p>Eesti Tööandjate Kesklit</p>	<p>Kinnitame, et eraraha kaasamise võimaldamine haridusse on õige samm. Paraku näeme, et vaid eelnõus kirjeldatud väga piiratud juhtudel eraraha vabatahtlikust kaasamisest ei piisa. Raske on mõista, miks ei ole eraraha lubatud küsida laiemalt, kui koolid suudavad pakkuda piisavalt kvaliteetset õpet, mille eest tudengid on nõus maksma. Humanitaaria tudengitest maksab oma õpingute eest Haridussilma andmetel nt juba 23% ja äriduse, halduse ning õiguse valdkonnas kokku 45% tudengitest.</p>	<p>Selgitus. Käesolev eelnõu ei käsitle kõrghariduse rahastussüsteemi tervikreformi, vaid keskendub konkreetsetele muudatustele, mis suurendavad süsteemi paindlikkust ja võimaldavad piiratud juhtudel eraraha kaasamist. Õppemaksu laiem kehtestamine kõigil kõrgharidustasemetel kujutaks endast põhimõttelist muudatust kõrghariduspoliitikas ning eeldaks eraldi strateegilist otsust, põhjalikku mõjuanalüüsi ning laiapõhjalist</p>

	<p>Hariduskulud on viie aastaga kasvanud miljardi euro võrra ja moodustavad 2026 aastal ligi 14% SKPst. Riigieelarve puudujääk on kasvanud enam kui kahe miljardi euron. Riigi eelarvestrateegias kasvavad hariduskulud järgneval kolmel aastal aga ca 3% aastas, so aeglasemini kui prognoositav keskmine palk. Seejuures oleme haridusvaldkonnas võtnud eesmärgiks kõrgharidusega elanike osakaalu ja doktorantide arvu suurendamise ning samuti vajab lisaraha kutseharidusreform. See viitab sellele, et kõrghariduse ja üldse hariduse rahastus on lähiaastatel osutumas väljakutseks ning maksumaksja rahastatud hariduse pakkumist tuleb piirata või leida lisaraha. Vastasel juhul kardame, et hariduse kvaliteet langeb lahjenenud rahastuses veelgi.</p> <p>Samas on Eestis endiselt kõrgharidusega inimesi, kes ei suuda leida erialast tasuvat tööd, kuna omandatud eriala ei ole tööturul nõutud. Kvalifitseeritud tööjõust on puudus pea kõigil tegevusaladel, sh kõige innovatiivsemates ettevõtetes. OSKA esimese raporti avaldamisest möödub aprillis 10 aastat, kuid endiselt on maksumaksja raha eest pakutavate kvalifikatsioonide ja tööturu vajaduste vahel lõhe. Hariduse rahastuse kiire kasv on suurendanud riigieelarve defitsiiti, kuid ei ole tööturu probleeme leevendanud. Sellest järeldame, et hariduse, sh kõrghariduse rahastussüsteemis tuleks suurendada tööturule vastavuse stiimuleid.</p> <p>Käesolev eelnõu on kokkuvõttes samm õiges suunas rahastuse mõttes, kuid see on ebapiisav ja tegelikult vajaks muutust terve kõrghariduse rahastussüsteem. Uus rahastussüsteem peaks ühteaegu parandama kõrghariduse rahastuse jätkusuutlikkust ja suurendama noorte stiimuleid eriala/kvalifikatsiooni valiku paremaks läbimõtlemiseks või koolide motivatsiooni pakkuda tööturul asja- ning ajakohaseid kvalifikatsioone. Meie</p>	<p>ühiskondlikku arutelu, sealhulgas tasuta eestikeelse kõrghariduse põhiseadusliku põhimõtte käsitlemist.</p> <p>Riigi eesmärk on jätkuvalt tagada tasuta eestikeelne kõrgharidus esmakordsetele õppijatele ning vältida ligipääsu piiranguid sotsiaalmajandusliku tausta alusel. Seetõttu ei ole eelnõus kavandatud üldise õppemaksu kehtestamist ega eraraha kaasamise kohustuse laiendamist väljapoole piiratud juhtumeid.</p>
--	---	--

	<p>hinnangul võib neid eesmäärke täita nt õppemaksu kehtestamine kõigil kõrgharidustasemetel. Õppemaksu võiks hariduse kättesaadavuse ja stiimulite huvides erialati diferentseerida vastavalt tööturu või arenguvajadustele, võttes aluseks OSKA raporteid jm teadmuspõhiseid allikaid.</p>	
Tallinna Ülikool	<p>1) Eelnõu § 1 punkt 1 - paragrahvi 1 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:</p> <p><i>„(5) Kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine toimub Eesti Vabariigi haridusseaduse § 366 lõike 4 alusel asutatud Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi hariduse infosüsteem) elektroonilises keskkonnas.”</i></p> <p>Kommentaar: Tallinna Ülikool on siiani toetanud ideed korraldada vastuvõtt läbi SAISi (hariduse infosüsteemi osa) ning üldjoontest toetab seda ettepanekut ka edaspidi, arvestades järgmist tingimust. Ülikool soovib endiselt jääda kasutama välisüliõpilaste vastuvõtuks DreamApply'd, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oleks tagatud võimalus vastu võtta väliskandidaatide avaldusi (SAIS eeldab audentimist, mida kandidaatidel ei ole võimalik teha); - kasutada kandidaatide menetluses funktsioone, mis on omased välisüliõpilaste vastuvõtule ning mida SAISis ei ole. <p>Soovime, et võiksime jätkata praktikaga, et SAIS süsteemi kantakse ainult üliõpilased, kelle suhtes on ülikool teinud positiivse vastuvõtu otsuse ning mitte kanda SAISi kõiki välisüliõpilaskandidaate.</p> <p>Ettepanek: Eelnevalt lähtuvalt palume hinnata, kas eelnõu sõnastus <i>“...kandideerimine toimub... keskkonnas”</i> piirab Tallinna Ülikooli soovi kasutada ka edaspidi välisüliõpilaste vastuvõtuks DreamApply'd. Kuna tehniliselt ei ole võimalik väliskandidaadil praeguses SAISis kandideerida, ei oleks ülikoolil võimalik seda punkti täita.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>DreamApply keskkonda on võimalik jätkuvalt kasutada ning eelnõu sõnastust on vastavalt muudetud.</p>

	Seega juhul, kui ülikoolil ei säili õigust DreamApply kasutamiseks, on Tallinna Ülikool eelnõus esitatud § 1 lg 5 sõnastusele vastu.	
	<p>Täiendavad kommentaarid: Täiendavalt soovime juhtida tähelepanu kitsaskohtadele, mis kaasnevad praeguse SAISi kasutamisega, mille kohta ootame vastuseid / lubadusi eelnõu seletuskirjas:</p> <p>a) praeguse SAISi kasutamisel ja arendamisel ei arvestata sisuliselt ülikoolide ettepanekute ja arvamustega. Kahjuks oleme juba aastaid olukorras, kus olemasolevas süsteemis esinevad olulised ja suuremahulised tõrked, mis ei võimalda vastuvõtuprotsessi sujuvalt ja mõistlikult korraldada, sh puudub infosüsteemi omaniku poolt igasugune proaktiivne kommunikatsioon ning elementaarne teavitus. Olemasolevat süsteemi ei arendata kõrgkoolide vajadustest lähtuvalt ning puudub selgus lubatud uue süsteemi tegeliku valmimise kohta;</p> <p>b) ülikoolil puudub sisuliselt võimalus kasutada süsteemis olevaid andmeid. Soovime andmeid, et analüüsida vastuvõtuprotsessi ning tõhustada õppe kvaliteeti. Kahjuks ei ole Tallinna Ülikoolil õnnestunud andmete sujuvat liikumist tagada pea kahe kalendriaasta jooksul. Näiteks ootasime vastust andmete liikumise kohta viis kuud ning info saamiseks peame pidevalt kaasama HTMi erinevate tasandite juhte.</p> <p>Kokkuvõttes soovime seletuskirjast näha, milliseid samme kavatseb riik astuda kirjeldatud probleemide lahendamiseks.</p>	<p>Teadmiseks võetud. SAIS keskkonna arendus toimub igapäevaselt ning uuele keskkonnale SAIS3 üleminek on planeeritud 2026 aasta lõpuks.</p>
	<p>2) Eelnõu § 1 punkt 1 - paragrahvi 1 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:</p> <p><i>“(6) Kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid</i></p>	<p>Arvestatud. Eelnõu teksti muudetud ja täpsustatud.</p>

	<p><i>kvaliteetse õppe pakkumiseks ja tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil.</i>“</p> <p>Kommentaar: HAKA jagas Tallinna Ülikooliga KHaS eelnõule tehtud ettepanekuid. Toetame eelnõu sätte kohta esitatud HAKA ettepanekut jätta lõikest välja mõiste “<i>kvaliteetne õpe</i>”. See võib tekitada ebaselgust ja vaidlusi, kas andmete töötlemise aluseks oli kvaliteetne õpe või lihtsalt õpe. Jääb selgusetuks seos õppe kvaliteedi ja isikuandmete töötlemise vahel. Soovitame muuta lõike sõnastust objektiivsele olukorrale vastavaks.</p> <p>Ettepanek: Muuta lõike sõnastust HAKA ettepanekut toetades järgmiselt: Kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid tasuta õppekohale kandideerimise õiguse hindamise eesmärgil.</p>	
	<p>3) Eelnõu § 1 punkt 7 - paragrahvi 16 täiendatakse lõikega 6² järgmises sõnastuses:</p> <p><i>„(6²) Käesoleva paragrahvi lõike 6 punktis 3² nimetatud eksmatrikuleerimiseks ei loeta üliõpilase omal soovil kõrgkoolist väljaarvamist vastuvõtuaasta õppetöö esimese 14 kalendripäeva jooksul.“;</i></p> <p>Kommentaariid: Mõistame, et KHaS 2024.a jõustunud muudatustest tulenevalt on esimesel uuenduste aastal tekkinud praktikas probleeme, kuid märgime, et sellise muudatuse pakkumine vähendab oluliselt üliõpilase vastutust (oma plaanide muutumisest on võimalik teatada ka enne immatrikuleerimist/õppetöö algust) ning vähendab ülikooli võimekust rakendada esimesel semestril katkestamise meetmeid. Leiame, et probleemi lahendamiseks võiks kaaluda ka teisi võimalusi.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Eelnõu kooskõlastuse käigus on leidnud pigem vastava meetme sissetoomine seadusesse poolehoidu, mistõttu oleme üliõpilastele jätnud siiski võimaluse katkestada õpingud esimese 30 päeva jooksul, kui leitakse, et vastav õpe ei ole siiski sobiv.</p>
	<p>a) Seletuskirjast ega eelnõust ei selgu, kuidas defineeritakse "vastuvõtuaasta õppetöö esimene kalendripäev". Ei selgu, kas</p>	<p>Arvestatud.</p>

	<p>ülikool peab hakkama õppetöö aega spetsiifiliselt iga üliõpilase puhul eraldi arvestama või on mõeldud nt akadeemilises kalendris kehtestatud õppetöö alguse kuupäeva. Sellise selguse saamine on oluline, et vältida hilisemaid vaide olukordi. Näiteks TLÜ 2025.a akadeemilises kalendris on kontaktõppe alguse aeg 01.09.2025. Osadel sessioonõppe kavadel algab õppetöö reaalselt juba 25.08.2025 ning osadel sessioonõppe magistriastme õppekavadel alles septembri keskpaigast. Üliõpilase seisukohast tekib kindlasti küsimus, et millist kuupäeva tegelikkuses peab arvestama. Lisaks märgime, et iga õppija tegeliku õppe alguse aeg (samuti immatrikuleerimise aeg) võib olla personaalne ning oleneda õppija ainete valikust. Tallinna Ülikool ei pea mõistlikuks, et seaduse mõte oleks jälgida iga konkreetse üliõpilase õppetöö alguse aega.</p>	<p>Eelnõu teksti täpsustatud ning arvestus algab üliõpilase immatrikuleerimisest.</p>
	<p>b) Tallinna Ülikool teeb ettepaneku eemaldada seletuskirjast lause, mis käsitleb vabanenud õppekoha täitmist. Väide, et sellisel juhul on võimalik õppekoht vabastada ning uus õppija asemele võtta on vastuolus kehtiva praktikaga. Avalik-õiguslikud ülikoolid on omavahel kokku leppinud, et õppekohtade täitmist ei toimu pärast 21. augustit juhul, kui pingerea kohaselt peaks täitma õppekoha kandidaadiga, kes on andnud nõusoleku asuda õppima mõnda teise kõrgkooli. Kokkulepe on tehtud, et võimaldada õppeaasta alguse kindlate rühmade moodustamist, mis omakorda võimaldab ühist sisseelamist ning seeläbi suurendada õpingute motivatsiooni ning vähendada katkestamist. Tingimustes, kus poole septembrikuuni võiksid õppekohad vabaneda ja täituda uute õppijatega ei võimalda grupi põhise õppetöö alustamist enne oktoobrikuud. Veel enam, ülikoolid on seadnud tähtajad, mille jooksul tuleb esitada algava semestri õpinguplaan ning tavapärastelt see tähtaeg möödub paari nädala jooksul</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja parandatud.</p>

	<p>õpingute algusest. Kokkuvõttes peaks ülikool hakkama tegema erandeid pidevalt lisanduvate üliõpilaste jaoks.</p> <p>Ettepanek: Tallinna Ülikool ei toeta seletuskirjas kirjeldatud põhimõtet, et vabanenud õppekohti võiks või peaks uuesti täitma ning teeb ettepaneku lause seletuskirjast eemaldada.</p>	
	<p>c) Tallinna Ülikool arendas seoses 2023.a KHaSi muudatustega ümber oma immatrikuleerimise korraldused, st olenemata nimekirja arvamise kuupäevast (nt 21.08) on korraldusele märgitud õppetöö alguse kuupäev 01.09. Seega on õppija olnud oma ülikooli arvamisest teadlik varem, kui tegelik õppetöö algus ning tal on võimalik ülikooli teavitada oma otsusest õpet mitte alustada. Ülikool võib nimetatud päeva veel hilisemaks lükata, kui see on riigi soov, kuid leiame, et üliõpilasele peaks siiski säilima vastutus esimesel võimalusel oma plaanide muutusest teada anda ning vähendada seeläbi ülikoolides tehtavat tööd ning bürokraatiat.</p>	Teadmiseks võetud.
	<p>2. Toetame HAKA esitatud kvaliteediagentuuri tegevuse suhtes tehtud ettepanekuid. Lisaks märgime järgmist. Ülikool eeldab, et kvaliteediagenuur tegutseb iseseisvalt ning on sõltumatu. Agentuuri kuulumine HARNO koosseisu (vaatamata planeeritavatele seaduse muudatustele) ei toeta näilist iseseisvust ja sõltumatust ning seega tuleks väga hoolikalt ja kaalutult kirjeldada lahti kuratooriumi roll ning muuta ka teisi seadusi, mis agentuuri tööd reguleerivad.</p> <p>1) Eelnõu § 1 punkt 12: „paragrahvi 37 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p><i>„(2) Kõrghariduse kvaliteedi hindamist korraldab ja teeb rahvusvahelistest põhimõtetest lähtudes Haridus- ja Noorteameti koosseisus kuuluv sõltumatu ja iseseisev kõrghariduse kvaliteedi hindamise ülesandeid täitev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi kõrghariduse kvaliteediagentuur).“</i></p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Ettepaneku alusel on eelnõu teksti muudetud.</p>

Kommentaar: Lõikes on ebavajalik kordus – „kõrghariduse kvaliteedi hindamist korraldab ja teeb“ ning „kvaliteedihindamise ülesandeid täitev“. Ilmselt piisab, kui seadus ütleb selgelt, milline organ kõrghariduse kvaliteedihindamist läbi viib. Sõnade kombinatsioon „korraldab ja teeb“ võtaks kokku ning lihtsustaks arusaamist „viib läbi“. Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri järel sulgudes olev „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ mõjub ootamatult. Jääb mulje, et nende kahe vahele on tõmmatud võrdusmärk, kuigi on teada, et kvaliteediagentuuri ülesanded on laiemad kõrghariduse kvaliteedihindamisest. Ettepanek asendada „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ üldnimetusega „kvaliteediagentuur“. Mõistame, et see muudatus tähendaks muudatuste tegemist ka mõnes teises paragrahvis, kus kehtivas kõrgharidusseaduses on mainitud kõrghariduse kvaliteediagentuuri. Sestap lisame käesoleva punkti alla ka ettepanekud täiendavateks muudatusteks kõrgharidusseaduses.

Ettepanekud:

1. Sõnastada paragrahvi 37 lõige 2 järgmiselt: Kõrghariduse kvaliteedi hindamist viib läbi rahvusvahelistest põhimõtetest lähtudes Haridus- ja Noorteameti koosseisu kuuluv sõltumatu ja iseseisev Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi kvaliteediagentuur).
2. Asendada „kõrghariduse kvaliteediagentuur“ sõnaga „kvaliteediagentuur“ järgmistes paragrahvides ja lõigetes: § 37 lõigetes 3 ja 4, § 38 lõigetes 2, 3 ja 4, § 39 lõikes 2, § 9 lõikes 3 ja § 11 lõikes 3 ning sõnastada need järgnevalt:

§ 37:

- (3) Kvaliteediagentuuris on hindamisnõukogu, millesse kuuluvad kõrghariduse ja kõrghariduse kvaliteedikindlustuse eksperdid, sealhulgas iga õppevaldkonna ekspert, ja vähemalt üks üliõpilane.

	<p>(4) Kvaliteediagentuur kaasab oma tegevusse peale hindamiskoogu liikmete ka teisi eksperte, kehtestab ja avalikustab kvaliteedihindamiste tingimused ja korrad ning läbib perioodiliselt rahvusvaheliselt tunnustatud välishindamise. § 38:</p> <p>(2) Kõrgkool tagab, et kvaliteediagentuur või temaga kooskõlastatult välisriigi pädev kvaliteediagentuur korraldab kõrgkooli institutsionaalse akrediteerimise vähemalt korra seitsme aasta jooksul või käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud juhul kõrghariduse kvaliteediagentuuri nimetatud tähtaja jooksul.</p> <p>(3) Institutsionaalse akrediteerimise tulemusel annab kvaliteediagentuur hinnangu, et kõrgkooli juhtimine, töökorraldus, õppe- ja teadustegevus ning õppe- ja uurimiskeskond:</p> <p>1) vastavad nõuetele, ning akrediteerib kõrgkooli seitsmeks aastaks; 2) sisaldavad puudusi, annab juhiseid nende kõrvaldamiseks ning akrediteerib kõrgkooli kolmeks aastaks; 3) ei vasta nõuetele, ning jätab kõrgkooli akrediteerimata.</p> <p>(4) Kui kõrgkool tuleks kolmandat korda akrediteerida kolmeks aastaks, teeb kvaliteediagentuur otsuse jätta kõrgkool akrediteerimata.</p> <p>§ 39:</p> <p>(2) Temaatilise hindamise teema, ajakava ja hindamisel osalejad kinnitab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga, kaasates kvaliteediagentuuri.</p> <p>§ 9:</p> <p>(3) Haridus- ja Teadusministeerium vaatab õppeõiguse taotluse läbi seitsme kuu jooksul. Käesoleva seaduse §-s 37 nimetatud kvaliteediagentuuri kaasates hinnatakse, kas õppe kvaliteet vastab kõrgharidustaseme õppe nõuetele ning kas õppeks vajalikud ressursid ja jätkusuutlikkus on piisavad.</p>	
--	--	--

	<p>§ 11:</p> <p>(3) Haridus- ja Teadusministeerium kontrollib ühisõppekava ja koostöölepingu vastavust nõuetele ning korraldab vajaduse korral ühisõppekava ekspertiisi, kaasates käesoleva seaduse §-s 37 nimetatud kvaliteediagentuuri.</p>	
	<p>2) Eelnõu § 1 punkt 13: paragrahvi 37 täiendatakse lõigetega 2¹–2² järgmises sõnastuses:</p> <p><i>„(2²) Kõrghariduse kvaliteediagentuuri tegevust suunab kuratoorium, mille koosseisu nimetavad oma esindajad kvaliteediagentuuri põhiülesannetega seotud huvirühmad, sh üliõpilased. Kuratooriumi koosseisus on kuni 11 liiget ning selle koosseisu kinnitab valdkonna eest vastutav minister neljaks aastaks arvestusega, et ühest asutusest või organisatsioonist ei kuulu kuratooriumisse rohkem kui 2 liiget.“</i></p> <p>Kommentaar: Vastavalt Haridus- ja Noorteameti põhimäärusele on kuratooriumil väga konkreetsed ülesanded, mis sisaldavad otsustusõigust kvaliteediagentuuri tegevuse ja hindamisotsuste sõltumatust tagavates aspektides. Antud eelnõu lõigus on kuratooriumile antud kvaliteediagentuuri tegevusi suunav roll, mis jätab selgusetuks selle, kas ja mil määral on kuratooriumil õigus võtta vastu kvaliteediagentuuri toimimist puudutavaid otsuseid. Vastavalt kehtivale Haridus- ja Noorteameti põhimäärusele valib kuratoorium hindamisnõukogude liikmed, vaidekomisjonide liikmed ja HAKA juhataja, kinnitab HAKA arengukava ja aastaaruande, annab soovitusi HAKA arengusuundade ja arendustegevuste kohta ning kinnitab HAKA juhataja valimise ja tagasikutsumise korra. Need on agentuuri sõltumatuse tagamise seisukohast sedavõrd olulised ülesanded, et need tuleks õigusselguse huvides sätestada seaduse tasandil. Sellest johtuvalt teeme järgneva ettepaneku.</p> <p>Ettepanek: Täiendada paragrahvi 37 lõikega 2³, mis sätestab kuratooriumi otsustuspädevuse: Kuratoorium valib</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu täiendatud.</p>

	hindamisnõukogude liikmed, vaidekomisjonide liikmed, kinnitab kvaliteediagentuuri juhataja valimise ja tagasikutsumise korra ja valib juhataja ning kinnitab kvaliteediagentuuri arengukava ja aastaaruande.	
	<p>3) Eelnõu § 1 punkt 14: paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses: „(3¹) Kuratooriumi ja kõrghariduse hindamisnõukogu ülesanded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;</p> <p>Kommentaar: Eelmises punktis tõime välja põhjused, miks on oluline määratleda kuratooriumi ülesanded seaduse tasandil. Sestap teeme ettepaneku võtta lõikest välja „Kuratooriumi ja“. Samas võiks meie hinnangul anda kõrgharidusseadus ka selge volitusnormi haridus- ja teadusministrile HAKA ülesannete määratlemiseks laiemalt. Teeme ettepaneku laiendada nimetatud lõiget kvaliteediagentuuri ülesannetele: Ettepanek: Sõnastada paragrahvi 37 lõige 3¹ järgmiselt: Kvaliteediagentuuri ja kõrghariduse hindamisnõukogu ülesanded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.</p>	Arvestatud.
	<p>3. Arvestades, et 7. oktoobril k.a toimus Riigikogu kultuuri- ja õiguskomisjoni ühisistung õigusteadusõppe kvaliteedi teemal, kus istungil osalevate institutsioonide (Tartu Ülikool, TalTech Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Riigikohus, Eesti Advokatuur, Eesti Notarite Koda, Justiits- ja Digiministeerium ning Haridus- ja Teaduministeerium) esindajad arutasid võimaluse üle luua senisega võrreldes võimalused ka õigusteadusõppe pakkumiseks integreeritud õppena, teeme eeltoodule lisaks ettepaneku kõrgharidusseaduse muutmiseks ja täiendamiseks alljärgnevalt.</p> <p>1) paragrahvi 7 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Ettepanekut ei arvestata käesoleva kõrgharidusseaduse muutmise eelnõu raames. Käesoleva eelnõu reguleerimisese ei hõlma õigusteadusõppe struktuuri ja õppeastmete korralduse põhimõttelisi muudatusi ega juristi kutsekvalifikatsiooni andmise süsteemi kujundamist. Juristiõppe integreeritud õppe kehtestamine, õppekavade mahu ja raamnõuete muutmine ning kutsekvalifikatsiooni omistamise küsimused kujutavad endast kõrghariduse ja õigusvaldkonna</p>

	<p>„(1) Arstiõpe, loomaarstiõpe, proviisoriõpe, hambaarstiõpe, arhitektiõpe, ehitusinseneri õpe, juristiõpe ning klassiõpetaja õpe korraldatakse integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppena.“;</p> <p>2) paragrahvi 7 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„Proviisoriõppe, hambaarstiõppe, arhitektiõppe, ehitusinseneriõppe, juristiõppe ja klassiõpetaja õppe maht on 300 ainepunkti ning õppekava nominaalkestus on viis õppeaastat.“;</p> <p>3) paragrahvi 7 lõige 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(3) Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, arhitektiõppe, ehitusinseneriõppe ja juristiõppe raamnõuded kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.“;</p> <p>4) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:</p> <p>„(3¹) Kui ülikool peab põhjendatuks, võib ta korraldada juristiõpet ka bakalaureuse- ja magistriõppena. Sellisel juhul peavad bakalaureuse- ja magistriõpe nende koostoimes vastama käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud määrusega juristiõppele ette nähtud raamnõuetele.“;</p> <p>5) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:</p> <p>„(7) Ülikool annab juristiõppe lõpetanule ülikooli lõpetamist tõendava tunnistuse alusel kutsetunnistuse, mis tõendab juristi kutsekvalifikatsiooni, kuni vastavat kutsekvalifikatsiooni omistava organi määramiseni kutseseadusega sätestatud korras.“;</p> <p>6) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:</p> <p>„(8) Juristi kutsetunnistust ei anta isikule, keda on kriminaalkorras karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo eest, mille eest on teda karistatud reaalse vangistuse või rahalise karistusega vähemalt 100 päevamäära ulatuses.“.</p>	<p>kvalifikatsioonisüsteemi olulist põhimõtetist reformi, mis eeldab eraldi õigusloomeprotsessi, põhjalikku mõjuanalüüsi ning huvirühmade laiapõhjalist kaasamist.</p> <p>Arvestades, et Riigikogu kultuuri- ja õiguskomisjoni ühisistungil on tõstatatud õigusteadusõppe korralduse küsimused, korraldatakse teemakohased täiendavad arutelud ning vajaduse korral algatatakse eraldi eelnõu juristiõppe korralduse ja kvalifikatsioonisüsteemi muutmiseks.</p>
Tartu Ülikool	1. Vastuvõtt	Arvestatud.

	<p>Eelnõu kohaselt täiendatakse kõrgharidusseaduse § 1 lõikega 5, millega sätestatakse, et kõrgharidustaseme õppesse kandideerimine toimub Eesti Vabariigi haridusseaduse § 36⁶ lõike 4 alusel asutatud Eesti hariduse infosüsteemi elektroonilises keskkonnas.</p> <p>Kui haridus- ja teadusministri määruses „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“ 12.09.2025 jõustunud sätted vastuvõtuandmete alamregistri kohta on mõeldud laienema ka kõrgkoolidele, võib osutada vajalikuks avada see määrus uuesti muudatusteks, et ka kõrgkoolid saaksid vajadusel selle kohta oma ettepanekud esitada.</p> <p>EHISe põhimääruse § 42¹⁰ lõige 3 kohaselt, kui vastuvõtutaotlus esitatakse õppeasutusele väljaspool elektroonilist keskkonda, kannab taotluse andmed alamregistrisse taotluse vastu võtnud kool taotluse esitamise päeval. Kui SAISi, mis eeldab autentimist riigi autentimisteenuse (TARA) kaudu, nähakse kohustuslikuna ka välisüliõpilaskandidaatidele, on vaja SAISi arendada võimekus teha (automaatseid) andmepäringuid välisüliõpilaste vastuvõtu infosüsteemist EHISe alamregistri jaoks vajalike avalduste ja nende andmete, sh avalduste staatuste, ületoomiseks ning andmekvaliteedi tagamiseks.</p> <p>Praegune andmevahetus välismaalaste vastuvõtu infosüsteemi DreamApply ja SAISi vahel ei vasta EHISe põhimääruse § 42¹⁰ lõigete 3 ja 6 tingimustele.</p> <p>Eelnõu kohaselt jõustub muudatus 1. septembril 2026. Kas seega on mõeldud, et alates 1. septembrist 2026 peavad jõudma SAISi ka andmed välisüliõpilaskandidaatide kohta ja on valmisolek selle sujuvaks korraldamiseks?</p>	<p>Eelnõu teksti muudetud ja seletuskirja täiendatud. SAIS ehk EHIS alamregister on kohustuslik Eesti üliõpilaste puhul ning välisüliõpilaste puhul on võimalik kasutada teisi sisseastumise infosüsteeme, kuid andmed tuleb kanda EHISesse, kui selleks pole loodud liidestust.</p>
	<p>2. Isikuandmete töötlemine</p> <p>Kõrgharidusseaduse § 1 täiendatakse lõikega 6, mille kohaselt on kõrgkoolil õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva ja kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmeid</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Täname põhjalike tähelepanekute eest isikuandmete töötlemise õigusliku raamistiku kohta. Eelnõu eesmärk on luua selge õiguslik</p>

	<p>kvaliteetse õppe pakkumiseks ja tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil.</p> <p>12.09.2025 jõustunud määruse “Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus” muudatusega on lisatud EHIS põhimäärusesse vastuvõtuandmete alamregister ja seda täpsemalt reguleeriv peatükk 7². Kuna eelnõu § 1 lõige 5 kohustab edaspidi kõrgkoole kasutama kandideerimise ja vastuvõtu läbiviimiseks EHISst, sh vastuvõtuandmete alamregistrit, peaksid eelnõu ja EHISe põhimäärus täpsustama ja olema ühtlustatud kandidaadi isikuandmete töötlemise tingimuste osas. Näiteks on hetkel eelnõu § 1 lõike 6 kohaselt kõrgkoolil õigus töödelda isikuandmeid kvaliteetse õppe pakkumise ja tasuta õppekohale kandideerimise eesmärgil, kuid EHIS põhimääruse § 42⁸ kohaselt on aga alamregistri pidamise eesmärgid muuhulgas <i>anda õppeasutustele, õppeasutuste pidajatele ja riigile ning kohaliku omavalitsuse üksusele teavet kandidaatide õppeasutusse vastuvõtmise ja õpingute jätkamise kohta</i> (punkt 2) ja <i>kontrollida tasuta õppimise õigust</i> (punkt 3). Kvaliteedi tagamisega seonduvat EHIS põhimäärus ei reguleeri. Eelnõu § 1 lõike 6 eesmärkide sõnastus on problemaatiline. Eelnõu § 1 lõige 6 küll sätestab kõrgkoolidele üldvolituse kandidaatide ja üliõpilaste isikuandmeid töödelda, kuid sättes toodud eesmärgid on ülikooli hinnangul liiga piiravad arvestades kogu vastuvõtu protsessis toimuvaid isikuandmete töötlemistoiminguid. Samuti ei ole eelnõuga kehtestatud täpsemaid tingimusi isikuandmete töötlemiseks. Arvestades, et eelnõu § 1 lõike 5 kohaselt on edaspidi kohustuslik töödelda kandidaatide isikuandmeid EHISe kaudu, soovitame kas eelnõus, EHIS põhimääruses või muus rakendusaktis kehtestada täpsemad tingimused isikuandmete töötlemiseks ja tagada kooskõla eelnõu ja EHIS põhimääruse vahel.</p>	<p>alus kandidaatide ja üliõpilaste isikuandmete töötlemiseks kõrghariduses, kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktiga e ning põhjenduspunktidega 10 ja 45.</p> <p>Nõustume, et eelnõu ja Eesti hariduse infosüsteemi põhimääruse vahel peab olema kooskõla ning isikuandmete töötlemise eesmärgid ja tingimused peavad olema piisavalt täpselt määratletud liidu või liikmesriigi õiguses.</p> <p>Oleme eelnõu teksti täiendanud ning muutnud.</p>
--	--	---

	<p>Eelnõu seletuskirja kohaselt on isikuandmete töötlemise alus isikuandmete kaitse üldmääruse (EL) 2016/679 (IKÜM) artikkel 6 lõige 1 punkt e – avalikes huvides olev ülesande täitmine. Vastavalt IKÜM põhjenduspunktile <i>peaks liikmesriikidel avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks olema lubatud säilitada või kehtestada õigusnormid käesoleva määruse eeskirjade kohaldamise täpsustamiseks (põhjenduspunkt 10) ja töötlemise alus peaks olema sätestatud liidu või liikmesriigi õigusaktis. ././ Samuti peaks töötlemise eesmärk olema kindlaks määratud liidu või liikmesriigi õigusaktis. Lisaks võiks nimetatud õigusaktis olla sätestatud käesoleva määruse üldtingimused, millega reguleeritakse isikuandmete töötlemise seaduslikkust, kehtestatakse tingimused vastutava töötleja kindlaksmääramiseks, töötlemisele kuuluvate isikuandmete liik, asjaomased andmesubjektid, üksused, kellele võib andmeid avaldada, eesmärgi piirangud, säilitamise aeg ja muud meetmed seadusliku ja õiglase töötlemise tagamiseks (põhjenduspunkt 45).</i></p> <p>Ülikool juhib ka tähelepanu, et eelnõu § 1 lõige 6 seab lisaks vastuvõtu läbiviimisele isikuandmete töötlemise eesmärgiks <i>kõrgharidustaseme õppes õppiva isiku andmete töötlemise kvaliteetse õppe pakkumiseks.</i> Ülikooli hinnangul on ebaselge, kas eesmärk käib ainult sisseastumise ja vastuvõtu kvaliteedi tagamise kohta või kas eesmärk on reguleerida kõrghariduse kvaliteedijuhtimist tervikuna? Kui eesmärk on luua uus õiguslik alus ülikooli tasemeõppe kvaliteedi juhtimiseks, soovitame tungivalt täpsustada kvaliteedijuhtimise eesmärgil lubatud isikuandmete töötlemise täpsemad tingimused.</p> <p>Ühtlasi vajab väljatoomist, et kõrgkoolidel on vaja oma ülesannete täitmiseks töödelda ka eksternide ning õppest välja</p>	
--	--	--

	<p>arvatud isikute andmeid; Tartu Ülikoolil ka arst-residentide andmeid (residentuur ei ole kõrgharidustaseme õpe). Teen ettepaneku sõnastada isikuandmete töötlemist puudutav säte KHaS § 3 lõikena 7 järgmiselt:</p> <p>„(7) Kõrgkoolil on õigus töödelda kõrgharidustaseme õppesse kandideeriva, kõrgharidustaseme õppes õppiva ja kõrgharidustaseme õppest välja arvatud isiku andmeid kõrgkooli põhitegevuse korraldamise eesmärkidel, sealhulgas õppesse vastuvõtmise, õppetöö korraldamise, õppekvaliteedi kindlustamise ja õpitulemuste säilitamise eesmärgil ning kontrollimiseks, kas kõrgkoolil on käesoleva seaduse alusel õigus nõuda üliõpilaselt õppekulude hüvitamist ehk tasu kogu õppekava ulatuses.“.</p> <p>Palun lisada vastavasisuline säte ka Tartu Ülikooli seadusesse § 7 lõikena 5¹ järgmiselt: „(5¹) Ülikoolil on õigus töödelda residentuuri kandideeriva, residentuuris õppiva ja residentuurist välja arvatud isiku andmeid ülikooli põhitegevuse korraldamise eesmärkidel, sealhulgas õppesse vastuvõtmise, õppetöö korraldamise, õppekvaliteedi kindlustamise ja õpitulemuste säilitamise eesmärgil.“.</p> <p>Palun Tartu Ülikooli kaasata lõpliku sõnastuse väljatöötamisel. Kuna eelnõuga täpsustakse HARNO koosseisus tegutseva kvaliteediagentuuri tegevust ja täiendavalt kehtestatakse eelnõu alusel ministri määrus, palume kas eelnõus või ministri määruks täpsustada ka üliõpilaste isikuandmete töötlemisel kvaliteediagentuuri õiguseid ja kõrgkoolide kohustusi, sh üliõpilaste andmete avaldamise lubatavuse ja viisi osas.</p> <p>Ühtlasi juhin tähelepanu, et päevakorral on ka isikuandmete töötlemisega seotud küsimused olümpiaadidel osalenud õpilaste osas, mis loodetavasti saavad peatselt lahenduse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses. Isikuandmete töötlemise küsimus vajab</p>	
--	--	--

	<p>ülevaatamist ka teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduses (TAIKS).</p> <p>Lisaks eeltoodule on kõrgharidustaseme õppe puhul väga oluline lahendada ka isikuandmete töötlemise probleemistik seoses tehisaru kasutamisega õppetöös. Need küsimused on päevakorral ka üldhariduses, sh TI hüppe ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse kontekstis.</p>	
	<p>3. Alla 120 EAP mahus magistriõppekavade õppe alustamise tingimused</p> <p>Kõrgharidusseaduse § 12 lõikes 2 täpsustatakse magistriõppekavale, mille maht on alla 120 ainepunkti, kandideerimise nõudeid. Teen ettepaneku jagada selguse eesmärgil § 12 lõige 2 kaheks eraldi lõikeks järgmiselt:</p> <p>„(2) Magistriõppesse, mille maht on 120 ainepunkti, on õigus kandideerida isikul, kellel on bakalaureusekraad või sellele vastav kvalifikatsioon.</p> <p>(2¹) Magistriõppesse, mille maht on väiksem kui 120 ainepunkti, on õigus kandideerida isikul, kellel on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või vähemalt nelja-aastase nominaalkestusega õppekava läbimisel omandatud bakalaureusekraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Isikul, kes on omandanud bakalaureusekraadi õppekava alusel, mille nominaalkestus on alla nelja aasta, on õigus kandideerida juhul, kui</p> <p>1) tal on kõrgkooli kehtestatud tingimustele vastav vähemalt 3-aastane erialane töökogemus või 2) ta on läbinud kõrgkooli kehtestatud tingimustele vastava täienduskoolituse.“.</p> <p>Palun seletuskirjas selguse eesmärgil</p> <ul style="list-style-type: none"> - välja tuua, kas nelja-aastase bakalaureuseõppekava alusel saadud bakalaureusekraadi puhul on mõeldud Vabariigi Valitsuse määruse „Eesti Vabariigi kvalifikatsioonide ja enne 20. augustit 1991. a antud endise NSV Liidu kvalifikatsioonide 	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõust vastav muudatus väljajäetud.</p>

vastavus“ §-s 11 nimetatud järgmist juhtu:

bakalaureusekraadile vastavaks loetakse kvalifikatsioon, mida tõendab 4aastase nominaalkestusega ja pärast 1. juunit 2002. a Eesti hariduse infosüsteemi kantud õppekava läbimisel väljaantud bakalaureusekraadi tõendav diplom.

Selguse eesmärgil võiks kaaluda ka nelja-aastase nominaalkestuse asendamist nõudega läbitud õppekava ainepunktide mahule (st seada kandideerimise eelduseks kõrghariduse esimese astme õppekava läbimine, mille maht on vähemalt 240 ainepunkti);

- selgitada, et konkreetse õppekava vastuvõtutingimused kehtestab ülikool ning tulenevalt õppekava eesmärkidest ja sihtrühmast ei ole ülikoolil kohustust võimaldada igale nõ lühikesele magistriõppekavale kandideerimist kolmeaastase õppekava läbimisel saadud bakalaureusekraadi ning töökogemuse/täienduskoolituse alusel;
- täpsustada, et erialase töökogemuse all mõeldakse töökogemust õppekavaga seotud erialal; ning seda, mida tähendab kolmeaastane töökogemus töökoormuse (osalise/täistööaja) mõttes.

Palun täpsustada enne 2019/2020. õppeaastat rakenduskõrgharidusõppesse vastuvõetud üliõpilaste, kelle kvalifikatsioon ei vasta bakalaureusekraadile, õigust kandideerida magistriõppesse (vajadusel tuleks täpsustada kas kõrgharidusseadust või kvalifikatsioonide vastavuse määrust). Teen ettepaneku lisada eelnõusse rakendussäte, et täpsustada muudatuse rakendumist. Seaduse muudatus jõustub 1. septembril 2026, aga kõrgkoolid kehtestavad järgmiseks õppeaastaks vastuvõtutingimusi juba praegu ning nende alusel toimub kandideerimine üldjuhul enne 1. septembrit 2026. Samas võib teatud juhtudel immatrikuleerimine toimuda ka pärast 1. septembrit 2026. Vajalik on rakendussäte, et uued nõuded

	kandideerimistingimuste osas kohalduvad alates 2027/2028. õppeaastast immatrikuleeritutele.	
	<p>3. Proviisoriõpe</p> <p>3.1. Kõrgharidusseadus</p> <p>Eelnõuga kavandatakse muudatusi proviisoriõppe korraldamise tingimustes, mille ajakohastamist on arutatud ja kavandatud juba pikemat aega. Soovime siiski välja tuua mõned täpsustamist vajavad kohad ning teha selguse ja rakendatavuse eesmärgil ettepanekuid eelnõu sõnastuse täiendamiseks.</p> <p>Eelnõu seletuskirja kohaselt (lk 8) lisatakse juurde võimalus korraldada proviisoriõpet kas integreeritud õppena või eraldi bakalaureuseõppena ja magistriõppena. Teen ettepaneku, et lisaks § 7 „Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe“ lõike 1 muutmisele tuleks</p> <ul style="list-style-type: none"> – § 7 lõike 2 teisest lausest välja jätta sõna „proviisoriõpe“ ja – § 7 täiendada lõikega 2¹ järgmises sõnastuses: <p>„(2¹) Proviisoriõpet korraldatakse kas integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppena või eraldi kõrghariduse esimese ja teise astme õppena. Proviisoriõppe maht on 300 ainepunkti ja nominaalkestus viis aastat.“.</p> <p>Selline sõnastus võimaldaks paindlikkust ilma vastavat rakendussätet lisamata lõpetada proviisoriõpe neil, kes praegu õpivad integreeritud õppekava alusel. Vastasel juhul on vajalik pikk rakendussäte, mis võimaldaks õpingute lõpetamist integreeritud õppesse immatrikuleeritutel. Eeltooduga seoses on vajalik, et kõrgharidusstandardi lisas jääks kraadina kirja ka integreeritud õppekava lõpetamisel antav kraad. Eraldi õpetena korraldamise puhul peab sõnastuses olema viide pigem kõrghariduse astmetele, kuna see võimaldab esimese astme puhul õpet läbi viia nii rakenduskõrgharidus- kui ka bakalaureuseõppena. Samas peaks õpet läbiviivate asutuste osas olema riiklikes õigusaktides selgelt sätestatud, et proviisoriõppe</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõule on lisatud rakendussäte proviisoriõppe üliõpilastele, kes hetkel õpivad integreeritud õppekaval ja kes saavad seal ka lõpetada.</p>

	<p>esimese astme õpet võib läbi viia kõrgkool; teise astme õpet ja integreeritud õpet ainult ülikool (vt ka direktiivi 2005/36 artikli 44 lõikeid 1 ja 2 ning artikli 45 lõiget 2).</p>	
	<p>3.2. Proviisoriõppe raamnõuete muutmine Eeltooduga seoses juhin tähelepanu, et raamnõuded peavad kajastama proviisoriõppe tingimusi nii integreeritud õppe (vähemalt nende osas, kes praegu õpivad integreeritud õppes) kui ka eraldi õpete puhul. Raamnõuete sõnastus vajab täpsustamist ka lähtuvalt direktiivis 2005/36 sätestatud nõuetest. Raamnõuete osas soovib ülikool anda veel täiendavat tagasisidet eraldi, kuid esialgu toon välja järgmise:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raamnõuete kavand ei kata täielikult EL direktiivi nõudeid proviisoriõppele ega uusi Tartu Ülikooli ravimiteaduse õppekavu (mis omakorda lähtuvad EL direktiivist); - proviisoriõppe esimese astme õpet võib läbi viia kõrgkool; teise astme õpet ja integreeritud õpet ainult ülikool (vt ka direktiivi 2005/36 artikli 44 lõikeid 1 ja 2 ning artikli 45 lõiget 2); - välja tuleks jätta praktilisi erialaaineid õpetavatele õppejõududele seatud 3-aastase erialase töökogemuse nõue. See takistab akadeemilise järelkasvu kujunemist ülikoolis, kuna pikendab õppeaega neile, kes soovivad endale ka doktorikraadi; - kaaluda, kas on vajalik jätkuvalt reguleerida § 6 lõikes 2 (lõpetamisel antavad dokumendid) ja lõikes 3 (õppe jätkamine doktoriõppes) sätestatud, kuna need küsimused on reguleeritud vastavalt KHaS § 12 lõikes 3 ja §-s 19. 	<p>Teadmiseks võetud. Proviisoriõppe raamnõuded on ettevalmistanud Sotsiaalministeerium, kellele on vastavad ettepanekud esitatud ja kes plaanitavalt kavatseb eelnõu jõustada märtsist 2026. a.</p>
	<p>3.3. Ravimiseaduse muutmine Eeltoodust lähtuvalt palun täpsustada ravimiseaduse § 11 lõike 1 sõnastust ja ühtlasi lisada lõikesse 2 farmatseudi definitsiooni juurde bakalaureuseõpe ning sõnastada ravimiseaduse § 11 järgmiselt:</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu teksti on muudetud vastavalt Sotsiaalministeeriumi ettepanekule.</p>

	<p>„§ 11. Proviisor ja farmatseut</p> <p>(1) Proviisor on käesoleva seaduse tähenduses farmaatsiaalase haridusega isik, kes on läbinud <u>proviisoriõppe, mille maht kokku on vähemalt 300 Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkti ja nominaalkestus kokku vähemalt viis aastat.</u></p> <p>(2) Farmatseut on käesoleva seaduse tähenduses farmaatsiaalase haridusega kutsekeskharidus-, rakenduskõrgharidus- või bakalaureuseõppe õppekava läbinud isik.“.</p> <p>Ühtlasi teen ettepaneku täpsustada ravimiseaduse paragrahvi 45 lõike 4² sõnastust ja asendada tekstiosa „proviisori- või farmatseudiõppe õppekava alusel õpetava kõrgkooli“ tekstiosaga „proviisori- või farmatseudi tasemeõpet korraldava kõrgkooli“.</p> <p>„.</p> <p>Lisaks juhin tähelepanu, et uuel ravimiteaduse magistriõppekaval on võimalik õppida kahel erialal: proviisor-ravimiarendaja ning ravimiarendaja. Seetõttu on vajalik sätestada, et pädeva isikuna võivad töötada ka „ravimiarendaja“ eriala lõpetanud isikud (ravimiseaduse §-d 12 ja 53). Vastavalt tuleb defineerida ka ravimiarendaja roll, sh kirjeldada tema pädevused. Ühtlasi on tõstatud, et defineerimist vajab ka kliiniline proviisor ja tema pädevus.</p>	
	<p>4. Juristiõppe raamnõuded</p> <p>Teen ettepaneku täiendada kõrgharidusseadust volitusnormiga, mille alusel valdkonna eest vastutav minister kehtestab juristiõppe raamnõuded. Ettepanek tugineb varasematele aruteludele ja eelnõudele ning lähtub vajadusest tagada õigushariduse kvaliteet. Juristiõppe kvaliteedi üle on arutatud ja selle parendamiseks lahendusi otsitud juba pikalt (vt juristieksami seaduse väljatöötamiskavatsus ja eelnõu). Viimati toimus vastav arutelu Riigikogu kultuurikomisjoni ja õiguskomisjoni ühisel istungil 7. oktoobril 2025. Muudatuse</p>	<p>Mitte arvestatud</p> <p>Ettepanekut ei arvestata käesoleva kõrgharidusseaduse muutmise eelnõu raames. Käesoleva eelnõu reguleerimisese ei hõlma õigusteadusõppe struktuuri ja õppeastmete korralduse põhimõttelisi muudatusi ega juristi kutsequalifikatsiooni andmise süsteemi kujundamist. Juristiõppe integreeritud õppe kehtestamine, õppekavade mahu ja raamnõuete muutmine ning kutsequalifikatsiooni</p>

	<p>eesmärgiks on kujundada selge ja ühtne arusaam pädevustest, mille omandamine on Eestis õigusteaduse magistrikraadi saamiseks ja tööturul toimetulekuks vältimatult vajalik, ning seeläbi saavutada õigusteaduse õppekava läbinute ühtlasem tase. Eeltoodust tulenevalt palun täiendada kõrgharidusseadust sättega, mille kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister juristiõppe raamnõuded ja sõnastada see järgmiselt: “Juristiõppe raamnõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”.</p> <p>Kaaluda nimetatud sätte lisamist näiteks paragrahvi 3 või eraldi paragrahvina (kaaluda võiks ka kõigi raamnõuete sätestamist eraldi paragrahvis).</p>	<p>omistamise küsimused kujutavad endast kõrghariduse ja õigusvaldkonna kvalifikatsioonisüsteemi olulist põhimõttelist reformi, mis eeldab eraldi õigusloomeprotsessi, põhjalikku mõjuanalüüsi ning huvirühmade laiapõhjalist kaasamist.</p> <p>Arvestades, et Riigikogu kultuuri- ja õiguskomisjoni ühisistungil on tõstatatud õigusteadusõppe korralduse küsimused, korraldatakse teemakohased täiendavad arutelud ning vajaduse korral algatatakse eraldi eelnõu juristiõppe korralduse ja kvalifikatsioonisüsteemi muutmiseks.</p>
	<p>5. Üliõpilaste riiklike stipendiumide määramise tingimuse ja kord</p> <p>Eelnõuga muudetakse kõrgharidusseaduse § 15 lõiget 4, mis puudutab riiklike stipendiumide määramise ja tingimuste korra kehtestamist ning selle ülesande volitamist HARNOLE või kõrgkoolidele. Juhin tähelepanu, et eelnõus pakutud sõnastusest võib tuleneda, et minister võib volitada kõrgkooli kehtestama ka riiklike stipendiumide liike ja suurust, kuigi see ei ole tõenäoliselt muudatuse eesmärk. Samuti märgin ära, et erivajadusega üliõpilaste stipendium ning asendushooldusel viibinud või eestkostja peres elanud üliõpilaste kõrghariduse omandamist toetav stipendium, peaksid jätkuvalt jääma HARNO määrata.</p> <p>Lisaks juhin tähelepanu, et ka siis, kui kõrgkool ise kehtestab riiklike stipendiumide määramise ja tingimuste korra, on vaja jätkuvalt küsida EHISest andmeid, mis võimaldaksid kontrollida, kas üliõpilasele on juba vastavat stipendiumi</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Vastavat volitusnormi on muudetud ning ka edaspidi jääb stipendiumide andmine vastavalt hetkel kehtivale korrale HARNO ja kõrgkoolide jagada vastavalt olemasolevale süsteemile.</p>

	määratud (vt õpetajakoolituse stipendiumide määruse § 3 lõiget 6).	
	<p>6. Tasuta õppes õpitud kordade arv</p> <p>Kõrgharidusseaduse § 16 täiendatakse lõikega 6², mille kohaselt kõrgharidusseaduse § 16 lõike 6 punktis 3² nimetatud eksmatrikuleerimiseks ei loeta üliõpilase omal soovil kõrgkoolist väljaarvamist vastuvõtuaasta õppetöö esimese 14 kalendripäeva jooksul. Kutseõppes on selleks tähtjaks 30 kalendripäeva, seetõttu teen ettepaneku need tähtjad ühtlustada ja kehtestada kõrgharidusõppes vastavaks tähtjaks samuti 30 kalendripäeva. Arvestades, et tasuta õppimise õigust on kandidaatidel võimalik kontrollida sisseastumise infosüsteemi (SAIS) vastavas moodulis, on nii selle arenduse, kui ka kandidaadi ning õppeasutuse töötja jaoks andmete tõlgendamise seisukohast hea kasutada sama tähtaega. Samuti teen ettepaneku sõnastust täpsustada, et tähtaega arvestatakse alates immatrikuleerimise kuupäevast (vt ka EHISe põhimääruse § 26 lg 1 p 6). Tartu Ülikooli üliõpilaste õpingute algusajaks on EHISes valdavalt vastava õppeaasta alguskuupäev, kuid osa immatrikuleerimisi toimub ka õppeaasta jooksul.</p> <p>Lisaks vajab täpsustamist, kas akadeemiline puhkus peatab selle tähtja arvestamise (nt kaitseväeteenistuse tõttu). Muudatuse tulemusena ei lähe edaspidi õppekorrana arvesse need juhud, kus üliõpilane katkestab õpingud kohe õppeaasta alguses. Palun selgitada, kas muudatust kavandades on arvestatud, et tasuta õpitud korrana ei läheks arvesse ka need juhtumid, kus üliõpilane on olnud esimesel õppeaastal akadeemilisel puhkusel seoses ajateenistusse asumisega ning katkestab õpingud (omal soovil) vastuvõtuaastale järgneval aastal kas akadeemilise puhkuse ajal või enne eelnõu punktis 7 nimetatud 14 päeva möödumist akadeemilise puhkuse katkemisest arvates. Tartu Ülikoolis jäi 2023/2024. õppeaastal kaitseväge tõttu</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seaduse eelnõu teksti muudetud ja täpsustatud.</p>

	<p>akadeemilisele puhkusele 264 üliõpilast, neist 41 katkestas õpingud hiljemalt järgmise õppeaasta esimese 14 päeva jooksul. 2024/2025. õppeaastal olid vastavad arvud 259 ja 31. Kui eksmatrikuleermine toimub 14 päeva jooksul pärast õppeaasta algust eriala sobimatuse tõttu, siis on samal aastal õppetöle asunud üliõpilased soodsamas olukorras, kui kaitseväes teenima asunud ja selle tõttu akadeemilise puhkuse võtnud üliõpilased. Palun selgitada, kuidas on kavandatud omal soovil kõrgkoolist välja arvamise kontroll. Kas EHIS hakkab SAISi väljastama lisaks tasuta õpitud päevade arvule ja õpingute staatusele (kehtivad, lõpetatud, katkestatud) ka eksmatrikuleerimise põhjust?</p>	
	<p>7. Õppekulude hüvitamine alla 120 EAP mahuga magistriõppekavadel Eelnõuga lisatakse kõrgharidusseadusesse õppetasu küsimuse õigus alla 120 EAP mahuga magistriõppekavadel. Seletuskirja kohaselt (lk 2) on eesmärk suurendada eestikeelses magistriõppes osakoormusega õppekavade arvu, mis tagab õppuritele suurema paindlikkuse ja toob kõrgharidusse vajaliku lisarahastuse. Seoses eeltooduga palun kaaluda kõrgharidusseaduse muutmist viisil, mis võimaldaks kõrgkoolidel nimetada osakoormusega õppekavad (võõrkeelse õppe ja alla 120 EAP mahus magistõppe puhul) ka ilma vastava halduslepingu kokkuleppeta (vt KHaS § 14 lg 4 p 1).</p>	<p>Mitte arvestatud. Halduslepingute läbirääkimiste käigus on Haridus- ja Teadusministeerium arvestanud ülikoolide ettepanekutega ainult osakoormuses avatud õppekavade osas.</p>
	<p>8. Õppekulude hüvitamine doktoriõppes Kõrgharidusseaduse § 16¹ muudetakse seoses doktoriõppes õppekulude hüvitamisega, millest tulenevalt lisandub täiendav alus pakkuda tasulist doktoriõpet. Seletuskirjas (lk 19) märgitakse, et ülikoolile peab jääma võimalus nõuda õppekulude hüvitamist, aga mitte kohustus. Ülikool peab samuti oluliseks rõhutada, et lisanduv õppetasu</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu teksti muudetud ja täpsustatud.</p>

	<p>küsimise alus peab jääma ülikooli õiguseks ning mitte saada kohustuslikuks praktikaks.</p> <p>Ebaselgeks jääb sihtgrupp, kellelt õppetasu küsida tohib. Nimelt märgitakse seletuskirja lk-l 5, et kuna Eesti ja Euroopa Liidu üliõpilastele kehtivad kõrgharidusõppes võrdsed tingimused, on doktoriõppes õigus nõuda õppekulude hüvitamist kolmandate riikide üliõpilastelt. Samas eelnõu enda kohaselt võib õppetasu nõuda isikult, kes ei ole Eesti kodanik või Eesti Vabariigis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel viibiv isik. Juhin tähelepanu, et antud sõnastusest tuleneb, et õppetasu võib küsida ka Eestis tähtajalise elamisõiguse alusel elavatelt Euroopa Liidu kodanikelt. Õigus alalisele elamisõigusele tekib alles siis, kui Euroopa Liidu kodanik on tähtajalise elamisõiguse alusel Eestis elanud viis aastat järjest (Euroopa Liidu kodaniku seaduse § 40).</p> <p>Palun selgitada, kas ülikoolil on õigus ülikooli vastuvõtutingimustele vastav kandidaat tasulisse doktoriõppesse vastu võtta ilma selleks avalikku konkurssi välja kuulutamata (vt KHaS § 13 lg 2¹)?</p> <p>Eelnõu väljatöötamiskavatsusele antud tagasisides tõi ülikool välja, et tasulisel õppekohal õppimise võimalus võiks olla avatud mitte ainult kolmandatest riikidest, vaid erandlikel juhtudel ka Eestist ja mujalt Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast ja Šveitsi Konföderatsioonist pärit kandidaatidele.</p>	
	<p>9. Kvaliteedi hindamine</p> <p>Eelnõu kohaselt täpsustatakse kõrgharidusseaduses Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri tegevust puudutavaid sätteid. Teen ettepaneku mitte tuua § 37 lõike 2 sõnastusse nimetust Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur ega viidet HARNOLE, vaid üksnes täpsustada, et hindamisi korraldab ja teostab <u>sõltumatu</u> kõrghariduse kvaliteediagentuur, ning seletuskirjas anda selgitus HARNO allasutusena tegutsemise ja täitevvõimust sõltumatuse</p>	Arvestatud.

	<p>osas. Kuulumine Euroopa kvaliteediagentuuride registrisse EQAR on oluline, kuid selle sätestamine seaduses on liigne, mh arvestades, et registrisse kuulumine sõltub perioodiliselt läbiviidavast hindamisest (seletuskirja lk 12).</p> <p>Küll aga tuleks seaduses tasandil määratleda kuratooriumi ja hindamiskooskogu rollid, jättes nende täpsemad ülesanded reguleerida valdkonna eest vastutava ministri määrusega (vt nt ka TAIKS § 10 lg-d 5 ja 6).</p> <p>Kuratooriumi koosseisu sõnastuse osas juhin tähelepanu ESG punkti 3.3 viimasele lõigule, mille kohaselt ei tohi kolmandate osapoolte nimetatud isikud kvaliteedi tagamise tegevustes esindada organisatsiooni, mis neid nimetas. Seetõttu teen ettepaneku asendada § 37 lõike 2² esimeses lauses sõna „esindajad“ sõnaga „liikmed“.</p>	
	<p>10. Järelevalve</p> <p>Eelnõuga täpsustatakse kõrghariduses teostatava järelevalve põhimõtteid. Palun seletuskirjas täpsemalt selgitada riikliku ja haldusjärelevalve erisusi ning kohaldamist (vt ka TAIKSi eelnõu seletuskiri).</p>	Arvestatud.
	<p>11. EAP/AP</p> <p>2019. aastal jõustunud kõrgharidusseaduses jäeti ainepunkti eest ära täiend <i>Euroopa</i> ja ka määruses „Kõrgharidustaseme ühtne hindamissüsteem ning diplomi ja akadeemilise õiendi andmise tingimused ja kord“ (ka aastast 2019) on kasutusel lühend AP (inglise keeles siiski jätkuvalt ECTS). Selle määruse seletuskirjas on märgitud, et kuivõrd Euroopa ainepunktisüsteem on kõrgharidustasemel juurdunud, kasutatakse nii kõrgharidusseaduses kui ka eelnõus terminit „ainepunkt“, mitte enam „Euroopa Ainepunktisüsteemi ainepunkt“, mis oli vajalik siis, kui riigisisestelt ainepunktidele EAPdele üle mindi.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Määruse teksti vajadusel muudetakse.</p>

	<p>Ülikoolide õppeinfosüsteemides ja õienditel on jätkuvalt kasutusel lühend EAP (nii õppekava kui õppeaine mahu määratlemisel). EAP lühendit kasutab ka Tahvel. Samuti on vajadus jätkuvalt eristada nõ vanu ainepunkte ja EAPsid. Seetõttu teen ettepaneku eelnimetatud määruses asendada lühend AP lühendiga EAP. Samuti tuleks kõrgharidusseaduses täpsustada, et ainepunkt tähendab Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkti.</p>	
Tallinna Tehnikaülikool	<p>Eelnõu punkti 1 kohaselt toimub kandideerimine kõikidesse kõrgharidustaseme õpetesse Eesti Vabariigi haridusseaduse § 366 lõike 4 alusel asutatud Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi hariduse infosüsteem) elektroonilises keskkonnas. Eelnõu seletuskirjas on lisaks täpsustatud, et edaspidi muutub haridusasutustele kohustuslikuks vastuvõtu korraldamine läbi EHISe.</p> <p>Meie hinnangul on nimetatud säte vastuolus EHISe põhimääruse § 4210 lõikega 3, mis annab võimaluse esitada vastuvõtutaotlus (ning sealhulgas õppeasutuse poolt nõutud kandideerimisdokumendid) väljaspool elektroonilist keskkonda. Seda enam, et välisüliõpilaskandidaatidel puudub ligipääs EHIS vastuvõtuandmete alamregistrisse.</p> <p>Vastuvõtu korraldamine on asutuste ja ka kõrgharidustasemete lõikes väga erinev ning üks, riigi poolt välja töötatud infosüsteem ei saa vastata kõikide vajadustele. TalTechi doktoriõppe vastuvõtt erineb nii I ja II astme vastuvõtuprotsessist, aga ka teiste ülikoolide doktoriõppe vastuvõtuprotsessidest olulisel määral, mistõttu on ülikool teinud märkimisväärse investeeringu soetamaks tarkvara, mis toetab doktoriõppe vastuvõtuprotsessi kõiki etappe. Näiteks on EHIS vastuvõtuandmete alamregister üles ehitatud põhimõttel, et vastuvõtt toimub õppekavadele, doktorantuuri vastuvõtt toimub aga konkursipõhise vastuvõtuna akadeemilisele ametikohale</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu sõnastust ja seletuskirja muudetud ja täiendatud ning kõrgkoolidel lubatakse kasutada vajadusel ka alternatiivsete elektrooniliste keskkondade kasutamine, kui ei ole võimalik läbi SAIS keskkonna seda teha. Ühtlasi muudetakse EHIS põhimäärust.</p>

	<p>(doktorant-nooremteadur), mis algab õppe-/ametikoha loomise konkursist juhendajatele, seejärel kandideerijate hindamisest ning intervjuude korraldamisest, lõpetades vastuvõtuotsuste tegemise ning töölepingute sõlmimisega. Kuna EHISe vastuvõtuandmete alamregister sellist vastuvõtuprotsessi korraldamist ei toeta, ei ole proportsionaalne ega asjakohane ülikoolidele panna kohustust korraldada kõikide haridustasemete vastuvõtt läbi Eesti hariduse infosüsteemi. Seda enam, et vastuvõetud üliõpilaste andmed kajastuvad niikuinii EHIS õpilaste, üliõpilaste ning arst-residentide alamregistris, kuigi andmete esitamise kohustus lasub õppeasutustel. Eelnevat arvestades teeme ettepaneku vaadata sätte sõnastus üle selliselt, et see ei oleks vastuolus EHIS põhimäärusega ning kajastaks selgelt seadusandja tahet. Samuti tuleb eemaldada kohustuslikkuse tingimus, kui vajalikud andmed on kättesaadavad teiste andmebaaside kaudu.</p>	
	<p>Eelnõu punktiga 6 tehtava muudatuse kohaselt on ülikoolil õigus üliõpilaselt küsida õppekulude hüvitamist kõigil magistriõppekavadel, mille maht on vähem kui 120 ainepunkti. Sätte sõnastusest nähtuvalt on tegemist ülikooli diskretsiooniotsusega ning tasu võtmise õiguse kehtestamise üheks eesmärgiks on eraraha kaasamine. Palume eelnõu seletuskirjas täpsustada, kas silmas peetakse, et ülikoolil on kohustus võtta ülalnimetatud magistriõppekavadel õppimise eest tasu, kui ministeeriumi ja ülikooli vahel sõlmitud halduslepingus ei ole teisiti kokku lepitud või on tasu võtmine ülikooli enda otsustada.</p>	<p>Selgitud. Sarnaselt teiste § 16 lõikes 6 sätestatud punktidega on õppekulude hüvitamist ehk tasu kogu õppekava ulatuses õigus nõuda üliõpilaselt aga mitte kohustus. Nii ka lisatava punkti puhul antakse kõrgkoolile õigus ise otsustada, kas see kehtestada või mitte.</p>
	<p>Eelnõu punktiga 7 tehtava muudatuse kohaselt ei loeta KHaS § 16 lg 6 p 3² nimetatud eksmatrikuleerimiseks üliõpilase omal soovil kõrgkoolist väljaarvamist vastuvõtuaasta õppetöö esimese 14 kalendripäeva jooksul.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu tekst muudetud ja seletuskirja täiendatud. Eelnõus toodud sõnastus kasutab kindlaid termineid, mida on võimalik üheselt</p>

	<p>Märgime, et ülalnimetatud muudatus on vajalik, kuid juhime tähelepanu, et eelnõu ja seletuskirja vahel esineb vastuolu. Immatrükuleerimine, nagu ka seletuskirjas märgitud, toimub enne reaalselt õppetöö algust. Kuna seadusandja mõte on, et 14-kalendripäevane tähtaeg hakkaks kulgema õppetöö algusest, siis palume sõnastuses kasutada üheselt mõõdetavat sõnastust „semestri algus“. Tallinna Tehnikaülikoolis on esmakursuslastele ettenähtud eelnädala tegevused (nädala jooksul enne semestri algust), mida võib tõlgendada ka kui õppetöö algust, aga otsest õppetööd (loengud, harjutustunnid, praktikumid) antud perioodil veel ei toimu. Seetõttu teeme ettepaneku selguse huvides muuta 14. päeva tähtaja algus üheselt mõistetavaks.</p> <p>Ettepanek: paragrahvi 16 täiendatakse lõikega 6² järgmises sõnastuses:</p> <p>(6²) Käesoleva paragrahvi lõike 6 punktis 3² nimetatud eksmatrikuleerimiseks ei loeta üliõpilase omal soovil kõrgkoolist väljaarvamist 14 kalendripäeva jooksul vastuvõtuaasta esimese semestri algusest arvates;</p>	<p>mõista ja milleks on üliõpilase eksmatrikuleerimine ja immatrikuleerimine. Sellises sõnastuses ei saa tekkida vaidlust, millisest kuupäevast peaks lugema päevi. Tulenevalt kõrgkoolide erinevast praktikast immatrikuleerida üliõpilasi ka juba enne õppetöö reaaset algust, on pikendatud ka algselt eelnõus toodud päevade arvu, et oleks võimalik reaalselt üliõpilasel ka enne otsustamist õppetööga tutvuda ja senine päevade arv on viidud 30 kalendripäeva peale. Seega on üliõpilasel aega kuu aega, et otsustada, kas valitud eriala on sobilik või soovitakse siiski ilma ühte korda kaotamata lasta ennast eksmatrikuleerida.</p>
	<p>Eelnõu punktid 8 ja 9 sätestavad põhimõtte, et ülikoolidel on õigus küsida õppekulude hüvitamist isikutelt, kes ei ole Eesti kodanikud või ei viibi Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel. Juhime tähelepanu, et siin on meie hinnangul vastuolu seletuskirjas väljatoodud põhimõttega, mille kohaselt annaks antud muudatus kõrgkoolidele võimaluse küsida doktoriõpingute eest tasu väljastpoolt Euroopa Liitu saabuvatelt üliõpilastelt. Nimelt ei välista praegune sätte sõnastus Euroopa Liidu kodanikke. Euroopa Liidu kodanik saab alalise elamisõiguse peale seda, kui ta on vähemalt 5 aastat elamisloa alusel Eestis viibinud. Seega, sõnastus lubab tasu küsida kolmandate riikide kodanikelt, kellel ei ole pikaajalise elaniku elamisluba ja EL kodanikelt, kellel veel ei ole alalist elamisõigust. Teisisõnu, EL kodanik, kes on alles saabunud ja</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu sõnastuse teksti on muudetud ning täpsustatud, et õppekulude hüvitamist ehk tasu kogu õppekava ulatuses võib kõrghariduse kolmandal astmel nõuda üliõpilaselt, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi ega Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ega Šveitsi kodanik</p>

	<p>elab Eestis vähem kui viis aastat, ei oma alalist elamisõgust ja temalt võib seega õppekulude hüvitamist küsida.</p> <p>Teiseks, juhul, kui ongi jäetud võimalus õppekulude hüvitamist küsida kõikidelt välisdoktorantidelt, sh EL kodanikelt, soovime tähelepanu pöörata võimalikule Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) rikkumisele. Kui Eesti annab tasuta doktoriõpet oma kodanikele, tuleb samadel tingimustel seda võimaldada ka teiste liikmesriikide kodanikele, sõltumata alalise elamisõiguse olemasolust. Vastasel juhul oleks tegemist ELTL artiklite 18 ja 21 rikkumisega, nagu kinnitab ka Euroopa Kohtu senine praktika. Samale järeldusele on tegelikult jõudnud ka eelnõu väljatöötaja sedastades seletuskirjas, et: „Kuna Eesti ja Euroopa Liidu üliõpilastele kehtivad kõrgharidusõppes võrdsed tingimused, on doktoriõppes võimalik kehtestada õigus nõuda õppekulude hüvitamist kolmandate riikide üliõpilastelt.“</p> <p>Kolmandaks, kuivõrd õppeasutusel on Välismaalaste seadusest tulenev kohustus kanda välisüliõpilase Eestis viibimise kulud, siis tänasel päeval võetakse kõik välisdoktorandid, sh erandlikult kõik 3. riikidest 3 pärit doktorandid ülikooli tööle nooremteaduritena, millisel juhul ei ole tõenäoline, et oma ülikooli töötajatelt hakatakse küsima õppetasu. Eelnevast lähtuvalt palume eelnõu väljatöötajal veelkord hinnata sätestatud võimaluse vajalikkust, soovitud mõju ja võimalikku vastuolo Euroopa Liidu toimimise põhimõtetega.</p>	
Rahandusministeerium	<p>Eelnõuga muudetakse kõrgharidusseaduse § 15 lõiget 4 ja kehtestatakse see järgmises sõnastuses: „(4) Üliõpilaste riiklike stipendiumite liigid, suurused ning nende määramise üldtingimused ja korra kehtestab määrusega valdkonna eest vastutav minister, kes võib ülesande täitmise volitada stipendiumi andjale, kelleks on Haridus- ja Noorteamet ning kõrgkoolid.“.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu ja seletuskirja teksti muudetud ja täiendatud. Eelnõuga täpsustatakse kõrgharidusseaduse § 15 lõiget 4, eristades stipendiumite normatiivse reguleerimise ja stipendiumite praktilise andmise ülesande. Stipendiumite liigid, suurused ja määramise</p>

	<p>Seletuskirja kohaselt: „Stipendiumi andjateks võivad olla Haridus- ja Noorteamet ja kõrgkoolid, kes saavad seega ise kehtestada täpsemad stipendiumi andmise korrad. Õiguskantsler on korduvalt juhtinud ministeeriumi tähelepanu, et stipendiumide andmise kord peab olema sätestatud seaduse alusel või peab olema seaduses antud volitusnorm stipendiumi andjale. Ülikool on seaduses ettenähtud piires autonoomne, mis tähendab, et stipendiumi andmise korra kehtestamisel tuleb ülikoolil lähtuda seadusest. Selleks, et stipendiumite andmisel saaks arvestada kõrgkoolide valdkondlike erisustega või kehtestada paindlikumalt stipendiumi taotlemisega seotud korralduslikke küsimusi (nt taotlemise keskkond, täpsed kuupäevad vms) on vajalik seaduse tasandil volitada kõrgkooli või Haridus- ja Noorteametit kehtestama stipendiumi andmise kord ja viis.“</p> <p>Eelnõuga ühendatakse määruse andmise volitus ja ülesande andmise volitus ühte sättesse. Seletuskirja selgitustest ei selgu üheselt, kas volitusega mõeldakse haldusmenetluse seaduse § 91 kohast edasivolitust (HÕNTE § 11 lõige 2, normitehnika käsiraamatu § 11 komm 11 ja 12) või stipendiumide andmise ülesande edasi volitamist nagu on nt riigieelarve seaduse § 53¹ lõikes 2 või kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6¹ lõikes 3¹. Viimasel juhul peaks volitusnorm määruse kehtestamiseks jääma siiski trafaretseks (normitehnika käsiraamatu § 11 komm 4 ja 6). Ülesande edasi andmine tuleks reguleerida eraldi sättes.</p>	<p>üldtingimused kehtestab ministri määrus seaduse alusel. Stipendiumite andmise ülesande võib minister anda Haridus- ja Noorteametile või kõrgkoolile, kes korraldavad taotlemise ja menetlemise ministri määruse alusel.</p> <p>Lahendus tagab avaliku raha kasutamise põhireeglite kehtestamise riiklikul tasandil, vastab õiguskantsleri märkustele ning võimaldab kõrgkoolidel korralduslikku paindlikkust stipendiumite andmisel.</p>
--	---	---

Kaitseministeeriumi ja Kaitseväe Akadeemia poolt tutvunud Kõrgharidusseaduse muutmise seaduse eelnõuga andsid teada, et kooskõlastavad eelnõu vaikumisi. Tallinna Tehnikakõrgkool on oma ettepanekud eelnõusse esitanud rakenduskõrgkoolide rektorite nõukogu esitatud tagasiside kaudu.